

LAIKRAKSTS • AGLONAS • LĪVĀNU • PREIĻU • RIEBIŅU • VĀRKAVAS • NOVADAM

● OTRDIENA, 2010. GADA 3. AUGUSTS ● Nr. 57 (8040) ● Cena mazumtirdzniecībā Ls 0,40

Pašvaldības varēs
pirkt zemi par
ES naudu

2. lappusē

Sargājiet sevi
uz ūdens!

8. lappusē

Pie Preiļiem —
Cūkmena
ceļazīme

10. lappusē

Pie Nīdermuižas baznīcas atklāts Rožukroņa dārzs

● Katru no apstāšanās vietām Rožukroņa dārzā iesvētīja Nīdermuižas katoļu draudzes prāvests Jānis Smirnovs.

Foto: J.Vaivods

30. jūlijā Nīdermuižas Romas katoļu Kunga Jēzus Apskaidrošanās baznīcā pulcējās daudzi Pelēču pagasta iedzīvotāji un viesi, lai piedalītos projekta «Rožukroņa dārzs» prezentācijā un pašā unikālā objekta atklāšanā.

Kā informēja Preiļu novada domes sabiedrisko attiecību speciālists Jānis Vaivods, projektu realizēja darba grupa «Mēs malači» ar Nīderlandes fonda KNHM finansiālu atbalstu. Šim projektam no KNHM fonda bija atvēlēts 300 latu finansējums, bet viss pārējais bija darba grupas un citu atbalstītāju ieguldījums. Projekta realizācijā aktīvi darbojās ne tikai paši darba grupas dalībnieki un viņu ģimenes locekļi, bet arī

daudzi citi brīvprātīgie un arī darba praktizēšanas ar stipendiju projektā Pelēču pagastā nodarbinātie.

Nīdermuižas baznīcas prāvests Jānis Smirnovs Svētajā misē pateicās projektā un darbos iesaistītajiem un šī projekta atbalstītājiem. Pēc Svētās mises ar Rožukroņa dārza tapšanas vēsturi klātesošos iepazīstināja darba grupas «Mēs malači» vadītāja Natālija Rubīne, kuras stāstījumu papildināja fotoattēli no dārza izveides darbiem. Foto attēli apliecināja to, cik apjomīgs darbs ir paveikts, jo šis dārzs ir izveidots vietā, kura bija aizaugusi ar brikšņiem un krūmiem. Darba grupas «Mēs malači» vadītāja Natālija Rubīne klātesošajiem atklāja, ka šobrīd jau esot iecerēti vēl divi projekti, un tie jau esot iesniegti izvērtēšanai, lai saņemtu līdzfinansēju-

mu. Ir iecerēts veikt baznīcas jumta rekonstrukciju, kā arī baznīcas koristu un procesiju tēru atjaunošanu. Aicinātie viesi atzinīgi novērtēja paveikto un novēlēja darba grupai turpināt tāda pat garā un realizēt visu iecerēto.

Turpinājumā ar garīgo dziesmu koncertu klātesošos priecēja Kalupes draudzes jauniešu koris, pēc kura uzstāšanās pasākuma dalībnieki devās atklāt un apskatīt Rožukroņa dārzu. Rožukroņa dārzu un visus tā objektus (apstāšanās vietas) iesvētīja Nīdermuižas baznīcas prāvests Jānis Smirnovs.

Klātesoši atzina, ka ir paveikts ļoti liels darbs un ir izdevies izveidot ne tikai reliģisku vietu, bet arī jaunu tūrisma objektu Preiļu novadā. To jau apmeklējušās Polijas un Krievijas tūristu grupas.

**NEAIZMIRSTIET
ABONĒT
«NOVADNIEKU»
septembrim
un pārējiem
mēnešiem līdz
gada beigām!**

Modernizētajās
«Latvijas Pasta»
nodaļās to var
izdarīt līdz
25. augustam,
pārējās pasta nodaļās
un pie pastniekiem
līdz 19. augustam,
«Novadnieka»
redakcijā
Brīvības ielā 14,
Preiļos, un interneta
mājas lapā
www.novadnieks.lv
sadalā «Abonēšana» —
līdz 20. augustam.

Ūdensputnu medības sāksies 14. augustā

Latvija ūdensputnu medības šogad sāksies 14. augustā, atgādina Valsts meža dienests.

Medniekam jāatceras, ka medības īpaši aizsargājamās dabas teritorijās nosaka Medību noteikumi un īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi, kā arī attiecīgo teritoriju individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi.

Medniekiem pirms došanās ūdensputnu medībās jānoskaidro, vai medībām izvēlēta vieta neietilpst kādā īpaši aizsargājamā dabas teritorijā. Ja tas tā ir, tad medniekam jāiepazīstas ar šīs teritorijas individuālajiem aizsardzības un izmantošanas noteikumiem. Piemēram, Lubānas mītrajā aizliegts ūdensputnu medībās lietot šāviņus, kas satur svīnu.

Daļai aizsargājamo teritoriju nav individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu. Šādā gadījumā minētajās teritorijās jāievēro «Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi» — dabas liegumos un dabas parkos aizliegts lietot ūdensputnu medības šāviņus, kas satur svīnu.

Informāciju par īpaši aizsargājamo dabas teritoriju atrašanās vietām var iegūt Dabas aizsardzības pārvaldes interneta mājas lapā — adrese www.daba.gov.lv — vai Valsts meža dienesta mežniecībā, kuras kontrolējamā teritorijā plānotas ūdensputnu medības.

NACIONĀLĀS ZINĀS

Nodokli maksā tikai par 13 683 automašīnām

Šogad pirmajā ceturksnī janvārī ieviestais «dienesta auto nodoklis» maksāts par 13 683 spēkratiem, žurnālistiem pastāstīja Valsts ieņēmumu dienesta (VID) Galvenās nodokļu pārvaldes direktora pienākumu izpildītāja Inese Bahanovska. VID arī saņem no iedzīvotājiem ziņas par šī nodokļa nemaksātājiem. VID šo rādītāju uzskata par pietiekami labu. Kopumā iekasēts nedaudz vairāk par diviem miljoniem latu. VID informācijas liecina, ka gan uzņēmējiem, gan valsts iestādēm kopā pieder 37 000 automašīnu. VID vadītāja Nelija Jezdakova žurnālistiem stāstīja, ka pēc jaunā nodokļa ieviešanas VID saņem informāciju no iedzīvotājiem par konkrētiem uzņēmumiem, kuru darbinieki firmas auto izmanto privātām vajadzībām. Nereti iedzīvotāji VID nosauc gan automobiļu reģistrācijas numurus, gan izmantotāju vārdus un uzvārdus. VID dati liecina, ka uzņēmēji pēc jaunā nodokļa ieviešanas saviem darbiniekiem liedz izmantot auto privātām vajadzībām vai arī tos pārreģistrē. Jau ziņots, ka pavasarī Saeimas deputāti secinājuši, ka viņu apstiprinātā nodokļa iekasēšana nav saprotama un izdeva Finanšu ministrijai to pārstrādāt. Tikmēr Saeima arī sāka izskatīt opozīcijas ierosinājumu vispār atteikties no šī nodokļa, tā vietā uzdodot valdībai izstrādāt noteikumus par mazāku fiksētu ikmēneša maksājumu. Valdība šogad ar «dienesta auto nodokli» cerēja iekasēt 38 miljonus latu, taču pirmā ceturksņa rezultāti neliecina par šī plāna veiksmi – trijos mēnešos iekasēti vien 11,5% no plāna.

Sāk darbu «Citadeles banka»

Naktī uz svētdienu noslēdzās AS «Parex banka» sadalīšanas posms un darbu sākusī AS «Citadele banka», kurā ir pārņemti visi labie finanšu aktīvi. «Citadele banka» jau ir reģistrēta Komercreģistrā un saņēmusi Finanšu un kapitāla tirgus komisijas (FKTK) licenci kredītiestādes darbībai. Bankas dibinātāja ir Privatizācijas aģentūra (PA), un tās pamatkapitāls ir 103 miljoni latu. Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības bankai (ERAB), kas ir arī «Parex bankas» akcionāre, jaunajā bankā piederēs 25% plus viena akcija. Pašreizējās «Parex bankas» 76,6% akciju īpašniece ir PA, bet 19,7% — ERAB. Daļa no valsts «Parex bankā» ieguldītajiem 692 miljoniem latu paliks vecajā jeb tā dēvētajā sliktajā bankā, bet 230 miljoni no šīs summas nonāks jaunajā jeb labajā bankā — 100 miljoni no valsts noguldītās naudas kļūs par akciju kapitālu, bet 130 miljoni tur paliks noguldījumu veidā. Iepriekš tika restrukturizēti arī klientu noguldījumi «Parex bankā», kuriem bija saistoši FKTK noteiktie saistību izpildes ierobežojumi 205 miljonu eiro (144 miljonu latu) apmērā. Šo noguldījumu restrukturizācijas pabeigšana jāva «Citadelei» uzsākt darbību bez jebkādiem ierobežojumiem. Nosaukuma «Citadele banka» ieviešanu un izkārtnu nomainīvis filiālēs un klientu apkalpošanas centros plānots veikt līdz šā gada beigām. Starp abām bankām darbosies savstarpējo norēķinu kārtība, kas klientus neietekmēs. Jau ziņots, ka 2008. gada 8. novembrī valsts nolēma glābt finanšu grūtībās nonākušo AS «Parex banka» un par diviem latiem iegādājās bankas kontrolpaketi. Saskaņā ar AS «Parex banka» padomes 30. jūlija sēdes lēmumu, par jauno bankas valdes priekšsēdētāju kļuvis Kristofers Džons Gviljams.

Maklakovs būs padomnieks Ārlietu ministrijā

Pēc atvaļināšanās no Nacionālo bruņoto spēku komandiera amata 2. augustā darbu Ārlietu ministrijā sāk ģenerālmajors Juris Maklakovs. Viņš būs ministrijas padomnieks, portālam «Apollo» pavēstīja Ārlietu ministrijā (ĀM). Saskaņā ar ĀM Atestācijas komisijas lēmumu Maklakovs apstiprināts padomnieka amatā Ministra birojā. Maklakova pienākumos ietilps starpinstitucionālās sadarbības veicināšana starp drošības politiku veidojošajām iestādēm Latvijā — Ārlietu ministriju, Aizsardzības ministriju un Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem. Ronis ar atzinību novērtē Maklakova līdzšinējo ieguldījumu Latvijas interešu pārstāvībā ārvalstīs aizsardzības jomā un veiksmīgo sadarbību Nacionālo bruņoto spēku komandiera amatā ar sabiedrotajiem un ārvalstu partneriem.

Sagatavoja T.Elste

NOVADNIEKS

Redaktore Tamāra Elste

Pasūtījuma indekss 3033.

Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.

Izdevējs — SIA «NOVADNIEKS REDAKCIJA».

Redakcijas adrese: Brīvības ielā 14, Priekšī, LV-5301.

Elektroniskais pasts: novadnieks@axel.lv

Tālr. 65307056, mob. tel. 29410288 (redaktorei),

65307057 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana),

65307058, 65307059 (žurnālistiem). Fakss 65307057.

Par sludinājumu saturu atbild to iesniedzējs.

Laikrakstā publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.

Pārpublicējot atsauce uz «Novadnieku» obligāta.

Laikraksts iespiests SIA «Latgales druka» Rēzeknē.

Mājas lapa internetā: www.novadnieks.lv

Laikraksts iznāk astoņas reizes mēnesī (otrdien, piektdien).

Iztēle mūs pastāvīgi maldina, rādot visu daudz labāku vai sliktāku nekā patiesībā.

P.Buasts

Reģionu centru attīstības projektiem pašvaldības varēs pirkt zemi par ES naudu

Turpmāk, istenojot Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) līdzfinansētos reģionu centru attīstības projektus, pašvaldības no projektu līdzekļiem varēs pirkt zemi, otrdien, 20. jūlijā, lēmusi valdība.

Kā informē Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijas (RAPLM) komunikācijas nodaļas vadītāja vietiece Ilze Dišlere, Ministru kabinets atbalstīs RALPM veiktos grozījumus noteikumos par darbības programmas «Infrastruktūra un pakalpojumi» aktivitāti «Nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centru izaugsmes veicināšana līdzsvarotai valsts attīstībai». Būtiskākais grozījums ir tas, ka līdz šim zemes iegāde ERAF līdzfinansētajā aktivitātē bija iekļauta neattiecināmajās izmaksās. Tomēr, kā liecina prakse, bieži šī iemesla dēļ pašvaldības nespēj īstenot labas idejas, jo trūkst naudas nepieciešamās zemes iegādei. Tāpēc valdība lēma, ka projekta ietvaros var tikt attiecinātas zemes iegādes izmaksas, nepārsniedzot 10% no projekta kopējām attiecināmajām izmaksām, ja starp projekta mērķi un zemes iegādi pastāv cieša saikne. Savukārt projektu īstenošanas termiņš nedrīkst būt ilgāks par 2015. gada 15. jūliju, kā to paredz «Kārtība, kādā paredzami valsts budžeta līdzekļi Eiropas Savienības fonda līdzfinansēto projektu īstenošanai, kā arī maksājumu veikšanas un izdevumu deklarācijas sagatavošanas kārtība».

Tāpat grozījumi paredz, ka projektu tiešajās attiecināmajās izmaksās var iekļaut arī gāzes, elektroenerģijas un

sakaru komunikāciju infrastruktūras atjaunošanu, nepaliekot tās apkalpes jaudu, ja pastāv sabiedriskā pakalpojuma sniegšanai nepieciešamās infrastruktūras bojāšanas risks. Līdz ar to tiks nodrošināta sabiedriskā pakalpojuma sniedzēju infrastruktūras aizsardzība gadījumos, kad, veicot, piemēram, satiksmes pārvadu, tiltu, ielu vai ceļu infrastruktūras būvniecību, var tikt bojāta sabiedriskā pakalpojuma sniegšanai nepieciešamā infrastruktūra, tajā skaitā, gāzes, elektroenerģijas un sakaru komunikācijas.

Savukārt attiecībā uz gāzes, elektroenerģijas un sakaru komunikāciju infrastruktūras atjaunošanu tiek noteikts ierobežojums, kas nepieļauj atjaunojamās infrastruktūras jaudas palielināšanu par Eiropas Savienības fondu līdzekļiem.

Ministrija jau iepriekš informējusi, ka aktivitātes ietvaros ERAF finansējumam var pieteikties 16 Latvijas pašvaldības, tajā skaitā arī Līvāni, bet aktivitātes mērķis ir nodrošināt pilsētu izaugsmi, sekmeļot uzņēmējdarbības un tehnoloģiju attīstību, uzlabojot pakalpojumu pieejamību un sasniedzamību, kā arī nodrošinot vienādas iespējas visām iedzīvotāju grupām.

Ministru kabineta veiktos grozījumus pozitīvi vērtē Līvānu novada domes priekšsēdētājs **Andris Vaivods**. Labi, ka beidzot ministrija un valdība uz pašvaldību problēmām sākusi skatīties «no apakšas», teic pašvaldības vadītājs. Līdz šim bijuši strikti ierobežojumi, kas daudzas labas idejas nav ļāvuši realizēt vienīgi tāpēc, ka pašvaldības nedrīkstēja naudā tērēt tā, kā prasa loģika. Tas at-

tiecas arī uz jau minēto zemes iegādi. «Līvāniem, iesaistoties pilsētvides programmā, paveicies, jo mums līdz šim nav nācies saskarties ar to, ka projekta īstenošanai būtu nepieciešams iegādāties papildus zemi,» saka A.Vaivods. «Tomēr problēmu izprotu, jo, piemēram, Lauku atbalsta dienesta atbalstītā projekta gaitā konstatējām, ka Rudzātu vidusskolas ēkas daļa un piebraucamais ceļš atrodas uz privātpašnieka zemes. Jaunā iespēja, kas tiek pieļauta ar MK izdarītajiem grozījumiem, daudzām pašvaldībām ir izeja no situācijas, īpaši, ja projekti skar, teiksim, katlu māju darbības uzlabošanu, būvniecību vai ūdensvada un kanalizācijas tīklu izbūvi.»

□□□

Kopumā aktivitātē «Nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centru izaugsmes veicināšana līdzsvarotai valsts attīstībai» pieejami 209,2 miljoni latu, informē I.Dišlere. Tajā skaitā ERAF finansējums 177,8 miljonu latu apmērā un nacionālais publiskais finansējums 31,4 miljonu latu apmērā.

Pirmajā atlases kārtā tika apstiprināti 19 projekti par kopējo summu 53,68 miljoni latu. Otrajā atlases kārtā apstiprināti 24 projekti par kopējo summu 71,02 miljoni latu. Līdz pērnā gada beigām aktivitātes ietvaros noslēgtas vienošanās par projektu īstenošanu, kur ES struktūrfondu līdzfinansējums ir 98,39 miljoni latu. Zināms, ka trešās atlases kārtas ietvaros pašvaldības projektu pieteikumus varēs iesniegt līdz šī gada beigām.

L.Kirilova

Zatlera padomnieks atbalsta ideju veidot Aglonā piemiņas vietu pirmajam Lietuvas karalim

Valsts prezidenta vēstures un mazākumtautību padomnieks Antonijs Zunda atbalsta ideju izveidot Aglonā piemiņas vietu pirmajam Lietuvas karalim Mindaugam un viņa sievai, karalienei Martai.

Kā ziņots, Latvijas un Lietuvas mākslas un kultūras darbinieki iepriekš nosūtīja Valsts prezidentam, kultūras ministram, Lietuvas vēstniekam un Latvijas Romas katoļu baznīcas vadībai vēstuli, kurā ierosināja izveidot Aglonā piemiņas vietu pirmajam Lietuvas karalim un viņa sievai.

Atbildes vēstulē valsts pirmās personas padomnieks pauž atbalstu šādai idejai, norādot, ka tā ir interesanta un kalpotu kā labs apliecinājums baltu tautu vienotībai. Zunda idejas autoriem vēl veiksmi tās realizācijā, informēja prezidenta preses sekretāre Ilze Rassa.

Viens no idejas iniciatoriem, Latvijas Mākslas akadēmijas profesors, Rēzeknes Mākslas un dizaina vidusskolas direktors Osvalds Zvejsalnieks, uzsver,

ka Mindauga kapavietas iezīmēšana Aglonā un karalienes Martas piemiņas iemūžināšana būtu gadsimta notikums ar Eiropas skanējumu. Tas būtu piemiņklis vēsturiskajai baltu vienībai un cerīga zīme lietuvju — latvju tautu nākotnei.

Šo iniciatīvu atbalstījis arī Aglonas novada domes priekšsēdētājs Igors Resčenko: «Vēl viens jauns kultūrvēsturisks objekts Aglonā būs ieguvums gan novada iedzīvotājiem, gan arī viesiem. Pieminekļa uzstādīšana varētu veicināt arī lietuviešu un latviešu kaimiņattiecības,» saka Resčenko.

Pastāv versija, ka Mindaugs kopā ar diviem mazgadīgiem dēliem Rukli un Rupeiki nogalināts ceļā uz Aglonu, kur viņš devies pie savas pāragri mirušās sievas radiem. Aglonā atradusies arī karaļa un viņa dēlu kapa vieta. Par to liecina XVII gadsimta luterāņu mācītāja J.F.Rivija hronika, kurā teikts, ka 1618. gadā Aglonā, novācot kāda torņa drupas, ir atrasta Mindauga kapa marmora plāksne.

Līdz mūsdienām saglabājies šis plāk-

snis latīņu teksta noraksts, no kura var nojaust, ka šajā vietā atdusas karalis Mindaugs, kurš noslepkavots 1263. gada 12. septembrī. Pēc vienas versijas, torņa drupas, kur atrasta kapa plāksne, bijušas vietā, kur tagad atrodas kapsēta, pēc citas — pastāv uzskats, ka Mindaugs ticis pārapbedīts baznīcā zem altāra.

Mindaugs (1200-1263) apvienoja baltu zemes un lika pamatus Lietuvas lielvalstij. 1253. gada 6. jūlijā ar Romas pāvesta Innocenta IV svētību tika kronēts par Lietuvas karali.

Viņš pats pieņēma kristīgo ticību un nokristīja tautu, taču 1261. gadā pēc Durbes kaujas, kur prūšu un žemaišu ciltis uzvarēja teitoņus, žemaišu kungaiša Treinota samusināts, no kristietības atteicās.

Mindaugs turpināja karu ar krustnešiem, bet jau pēc diviem gadiem tā paša Treinota noorganizētā savērēstībā gāja bojā.

Mindauga kronēšanas diena Lietuvā ir valsts svētki.

Aicina pieteikties sakoptības konkursam

Līvānu novada domeicina pieteikties sakoptības konkursam «Topi skaistāks, mans novads!». Iedzīvotāji līdz 6. augustam novada domē var pieteikt savu, savas ielas vai pagasta skaistāko dārzu. Visiem konkursa dalībniekiem paredzēta dāvana — brauciens uz Puķu draugu saietu Ventspilī nākošā gada vasarā.

Pieteikt skaistāko dārzu konkursam var pa tālruni 65307250 vai e-pastu dome@livani.lv.

Izsniegs pārtikas pakas trūcīgajiem iedzīvotājiem

Novada iedzīvotāji, kam piešķirts trūcīgās personas (ģimenes) statuss, Eiropas Savienības dāvinātās pārtikas pakas varēs saņemt 4. augustā un 1. septembrī. Pēc pārtikas pakām jāgriežas Līvānos, Rūpniecības ielā 1 a (Žēlsirdības centra telpās) laikā no pulksten 9.00 līdz 17.00.

Novads saņem mēbeļu dāvinājumu

Līvānu novada domes sociālais dienests saņēmis ziedojumu no akciju sabiedrības «Parex banka» — mēbeles, kas lieti noderēs dienesta darbā, apkalpojot klientus, kuru skaits arvien pieaug, informē Līvānu novada domes sabiedrisko tīcību speciāliste Jinta Kraukle.

Līvānu novada sociālais dienests darbojas pašvaldības administratīvās ēkas pirmajā stāvā — telpās, kurās nepieciešama līdzekļu apjoma dēļ remonts veikts tikai daļēji. To izjūt gan paši darbinieki, gan klienti, kuriem zināms laiks jāpavada uzgaidāmās telpās, kas nav īpaši plašas. Nākotnē plānots, ka dienesta telpas varētu

aplaišināt, lai apmeklētāji justos ērtāk. Tāpat šobrīd Līvānu novada Rožupes pagastā top islaicīgās sociālās aprūpes centrs, kurā palīdzību jau šoruden varēs saņemt gan pieaugušie, gan bērni.

Šajā situācijā Līvānu novada sociālais dienests un pašvaldība ir patiesi gandarīti par bankas izrādīto pretimnākšanu, ziedojot sociālajam vajadzībām biroja mēbeles. Dāvinājumā saņemti vairāki ērti rakstāmgaldi, atvilktni bloki un skapji dokumentiem. Ļoti būtu nepieciešami arī datori un metāla skapji, kā arī šujmašīna, kas nepieciešama šūšanas darbu veikšanai pagastos, kur cilvēki ģimeņu atbalstam organizē palīdzību paši, iesaistoties arī sociālajiem darbiniekiem.

Sociālā dienesta vadītāja Arnita Briška atzīst, ka dažādu dokumentu sociālā dienesta darbā

mazāk nekļūst. Arī klientu skaits pieaug, jo palielinās to personu skaits, kas lūdz palīdzību pašvaldībai. Daudzi to dara pirmo reizi, jo strauji sarukuši ģimenes ienākumi. Reaģējot uz reālo situāciju, šobrīd dienests izstrādā jaunus saistošos noteikumus, kuri paredz paplašināt personu loku, kas varēs pretendēt uz sociālajiem pabalstiem pašvaldībā.

Augustā Līvānu novadu apmeklēs arī labdarības fonda pārstāvi no Zviedrijas, kas izteikuši vēlmi palīdzēt novada trūcīgajām ģimenēm. Tāpat sociālais dienests sniegs palīdzību trūcīgajām ģimenēm, sarūpējot palīdzību mācību līdzekļu iegādei. Dienests cer arī uz labu kartupeļu ražu, kas paredzēti trūcīgo ģimeņu atbalstam ziemā.

Akcija «Skolas soma 2010» pirmo reizi Līvānu novadā

Biedrība «Baltā māja» sadarbībā ar Līvānu novada domi, Līvānu novada izglītības pārvaldi, pagastu pārvaldēm, arī novada skolām un nevalstiskajām organizācijām iesaistījusies akcijā «Skolas soma 2010».

Organizatori ar vietējās sabiedrības atbalstu palīdzēs savā novada pirmo klašu skolēniem. Ja vietējie iedzīvotāji izrādīs aktivitāti un ziedos, tad akcijas rīkotāji no fonda «Ziedot» papildus pievienos naudas līdzekļus no Latvijā kopīgi akcijā savāktajiem līdzekļiem, informē biedrības «Baltā māja» direktore Inguna Badune.

Akcija «Skolas soma 2010» Līvānu novadā tika atklāta pilsētas svētku laikā — Sporta svētkos 24. jūlijā. Visu augustu ziedojumus iespējams veikt biedrības «Baltā māja» birojā Stacijas ielā 1 (2. stāvā). Tāpat ir iespējams ziedot ziedojumu kontā ar norādi «Skolas somai — 2010».

Ziedojumu konts:

Biedrība «Baltā māja» reģistrācijas nr.: 50008021661

Adrese: Stacijas 2, Līvāni, Līvānu novads, LV-5316

AS «GE Money Bank» BATRLV2X LV43 BATR 0051 J017282 01

Vai atceraties savu pirmo skolas dienu — savilņojumu, prieku, varbūt uztraukumu par to, ka tagad esmu jau liels un eju skolā? Tie, kuri tagad paši audzina skolēnus, zina, ka skolas gaitas nav lēts prieks. Īpaši skolēnu ģimeņu stāvoklis pasliktinājies vispārējās ekonomiskās krīzes ietekmē un tādejā mūsu palīdzību šogad gaida daudz vairāk bērnu.

Aicinām palīdzēt un ziedot, lai šajos bērnos jau pirmajās skolas dienās neradītu mazvērtības sajūtu tādejā, ka trūkst vajadzīgo zīmļu, burtnīcu, grāmatu vai skaistas, jaunas somas, un dotu iespēju bērniem skolas gaitas uzsākt ar prieku!

Ar akcijas palīdzību trūcīgiem skolēniem «skolas soma» tiek piepildīta jau piekto gadu. Ziedotie līdzekļi tiek izlietoti skolas preču iegādei — ģimenes saņem nevis naudu, bet gan īpašas dāvanu kartes 25 latu apmērā, ko var izlietot, iegādājoties tikai skolas preces.

NOVADA DOMES LĒMUMI

Par koku ciršanu Līvānu novadā

Izskatot konkrētu personu iesniegumus un izvērtējot koku apsekošanas komisijas atzinumus, dome nolēma:

✓ atļaut nozāgēt liepu diametrā 80 centimetri, kura aug 3,5 metru attālumā no dzīvojamās mājas Daugavas ielā 22, Līvānos. Tā ir pāraugusi, apdraud iedzīvotāju dzīvību un vējainā laikā ar savu kuplo zaru vainagu apdraud dzīvojamo māju;

✓ atļaut nozāgēt divus vītulus diametrā 50 centimetri un 70 centimetri, kuri aug 0,5 metru attālumā no saimniecības ēkas Lāčplēša ielā 16A, Līvānos, ir nosvērušies, pāraugusi un bīstami iedzīvotāju dzīvībai, un vētras laikā apdraud saimniecības ēku;

✓ atļaut nozāgēt vecu pāraugušu bērzu diametrā 80 centimetri, ar izteiktiem stubbra un zaru bojājumiem, kas aug 3 metru attālumā no AS «Latvijas valsts meži» Dienvidlatgales reģionālā biroja ēkas Fabrikas ielā 2, Līvānos, uz AS «Latvijas valsts meži» lietošanā esošā zemes gabala;

✓ atlikt jautājumu par ozola nozāgēšanu Rigas ielā 131A-1, jo ozola diametrs ir 120 centimetri, lai apsvērtu jautājumu par tā saglabāšanu;

✓ neatļaut nozāgēt četras tijas, kas aug pie Līvānu novada vakara (maiņu) vidusskolas ēkas fasādes Rigas ielā 113/117, Līvānos, jo, lai izgaišmotu telpas, ir jāizkopj tiju zaru vainagi, kas gadu gaitā nav kopīgi;

✓ neatļaut nozāgēt kļavu, kas aug pilsētas skvērā pret dzīvojamo māju Krustpils ielā 8, Līvānos, jo koks nav bīstams iedzīvotāju dzīvībai un ir ar spēcīgu zaru vainagu.

Jauni saistošie noteikumi «Par sabiedrisko kārtību Līvānu novadā»

Līvānu novada dome apstiprināja saistošos noteikumus nr. 9 «Par sabiedrisko kārtību Līvānu novadā» jaunā redakcijā.

Tie paredz, ka, piemēram, nepilngadīgie līdz 16 gadu vecumam uz ielas un sabiedriskās vietās bez vecāku uzraudzības varēs atrasties līdz pulksten 22.00, bet tie, kas vecāki par 16 gadiem — līdz pulksten 24.00 (iepriekš bija līdz pulksten 23.00). Varēs sodīt arī izklaizu vietu īpašniekus, kas pieļāvuši nepilngadīgo atrašanos savā kafejnīcā, naktsklubā, spēļu zālē utt. nakts laikā (sods no 50 līdz 100 latiem; ja atkārtoti gada laikā — no 100 līdz 250 latiem). Varēs sodīt arī tos cilvēkus, kas, uz soliņiem sēžot, piesplauda ietves ar saulespuķu sēklām vai citādi piegružo apkārtni (sods no 5 līdz 50 latiem). Saglabāta norma, kas paredz sodīt nakts miera traucētājus, kuri skaļi muzicē vai trokšņo pēc pulksten 23.00 (fiziskām personām sods no 5 līdz 25 latiem, juridiskām 50 – 100 latiem). Ja nakts miera traucētāji gada laikā šo pārkāpumu atkārtos, sods attiecīgi 25 – 50 latu; 100 – 250 latu.

Pēc tam, kad pilsētā būs sakārtoti iekšpagalmi un zaļā zona, stingrāk uzraudzīs arī tos, kas automašīnas novietos neatļautās vietās, piemēram, zālājā. Par to varēs sodīt ar naudas sodu no 5 līdz 25 latiem.

Par rotaļu laukumu postīšanu varēs sodīt ar naudas sodu līdz 250 latiem. Savukārt par kociņu laušanu un apstādījumu postīšanu — līdz 50 latiem.

Namīpašniekiem ziemā jāgādā par to, lai lāstekas neapdraudētu gājējus (sods līdz 15 latiem). Savukārt sabiedrisko iestāžu, veikalu utt. īpašniekiem pie sava īpašuma būs jāuzstāda mazgabarīta atkritumu urnas. Ja firma to nedarīs, īpašnieku varēs sodīt ar naudas sodu no 10 līdz 25 latiem.

Noteikumi paredz arī mājdzīvnieku turēšanas kārtību, reklāmas materiālu izvietotības kārtību utt.

Dolomīta šķembas izlieto pašvaldības ceļiem un piedāvā iedzīvotājiem

Veicot Dubnas upes padziļināšanas darbus, ir iegūts dolomīts, kas sadrupināts un izmantojams ceļu būves un remonta darbos uz vietas novadā, tādējādi ļaujot pašvaldībai ekonomēt līdzekļus.

Dolomīts iegūts saskaņā ar 2007. gada 31. janvāri starp Lauku atbalsta dienestu un Dienvidlatgales reģionālo lauksaimniecības pārvaldi noslēgtā līguma par finansējuma piešķiršanu projekta «Valsts nozīmes ūdensnotekas USIK kods 432 (Dubnas upe) pik. 96/00-127/00 renovācija Preiļu

rajona Līvānu novada Rožupes pagastā» īstenošanai ietvaros veiktajiem meliorācijas darbiem.

Lai nodrošinātu izejmateriālus Līvānu novada pašvaldības ceļu uzturēšanai un remontiem saskaņā ar likumu «Par pašvaldībām», kas nosaka pašvaldības autonomo funkciju — gādāt par savas administratīvās teritorijas labiekārtošanu un sanitāro tīrību (ielu, ceļu un laukumu būvniecība, rekonstruēšana un uzturēšana), kā arī ievērojot iedzīvotāju intereses un dolomīta šķembu pieprasījumus būvniecībai, pievedceļu remontiem, dome lēma par tālāko rīcību ar dolomīta šķembām:

✓ 11 179 tonnas dolomīta šķembu paredzētas Līvānu novada pašvaldības ielu, ceļu un laukumu būvniecības, rekonstruēšanas un uzturēšanas darbiem;

✓ 3650 tonnas tiks pārdotas Līvānu novada iedzīvotājiem;

✓ 350 tonnas tiks pārdotas Vārkavas novada domei. (Tā kā daļa Rožupes pagasta iedzīvotāju ir Vanagu draudzes locekļi, tad nolemts pārdot dolomīta šķembas arī Vārkavas novadam — autoceļu Vanagi — Kļavinski un Vanagu skola — Vanagu kapi remontam.);

Līvānu novada dome apstiprināja drupinātā dolomīta šķembu cenu, kas neatkarīgi no drupinājuma frakcijas par vienu tonnu noteikta 3,50 latu un 21% PVN. Viens pircējs drīkstēs iegādāties ne vairāk kā 50 tonnas dolomīta šķembu.

Iegūtie līdzekļi pēc nodokļu nomaksas un pārdošanas izdevumu apmaksas tiks ieskaitīti Līvānu novada domes pamatbudžeta kontā, daļēji tos novirzot Dubnas upes krasta sakārtošanas izdevumu segšanai.

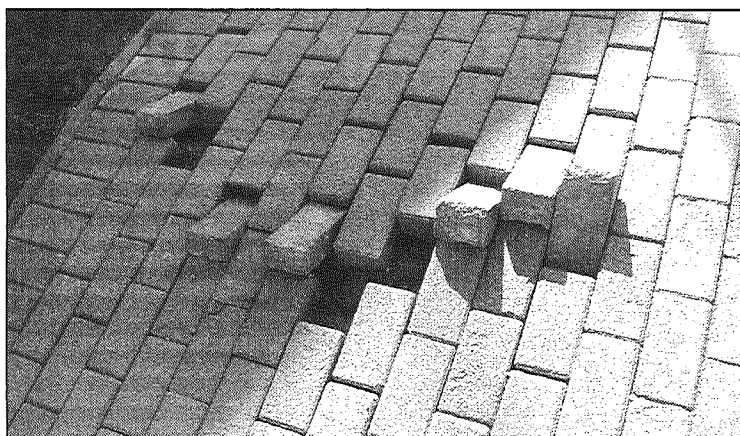

Karstums cilā ietves bruģi

Kāda Preiļu iedzīvotāja, kurai ik dienas nākas iet pa Brīvības ielu, iegriezās «Novadnieka» redakcijā, lai izteiktu savas domas par Brīvības ielas labās puses ietves stāvokli.

«Nezinu, kur skatās domes atbildīgie dienesti, laikam sēž tikai kabinetos, jo citādi būtu pamājuši, ka kopš vasaras sākuma Brīvības ielas ietvē vairākās vietās izcēlies bruģis. Dienā vēl nekas, bet naktī, kad laternas nedeg, katram tur var gadīties pakļupt. Nepatīkami, ka tik elementāras lietas nevar sakārtot,» dusmojās redakcijas apmeklētāja.

Preiļu novada domes tehniskās daļas vadītājs Jānis Skutels «Novadniekam» atzina, ka ir lietas kursā par ietves stāvokli un jau piefiksējis vietas, kuras nepieciešams sakārtot. Ietves būvniekiem, uzņēmumam «Letiv būv-

● Speciālisti domā, ka Brīvības ielas gājēju ietves bruģi izcilājs lielais karstums. Jau tuvākajā laikā būvniekiem problēmas uzdots novērst. Foto: L.Kirillova

niecība», jau dots uzdevums saremontēt bīstamās vietas. Pašvaldības speciālists atzīst, ka bruģis izcilājs, visdrīzāk, lielais karstums. Parasti tādas problēmas

rodoties vietās, kur ietvē izveidoti pacēlumi un nolaidumi pie iebrauktuvēm. Citur, arī tur, kur bruģis ieklāts šovasar, līdzīgas problēmas nav konstatētas.

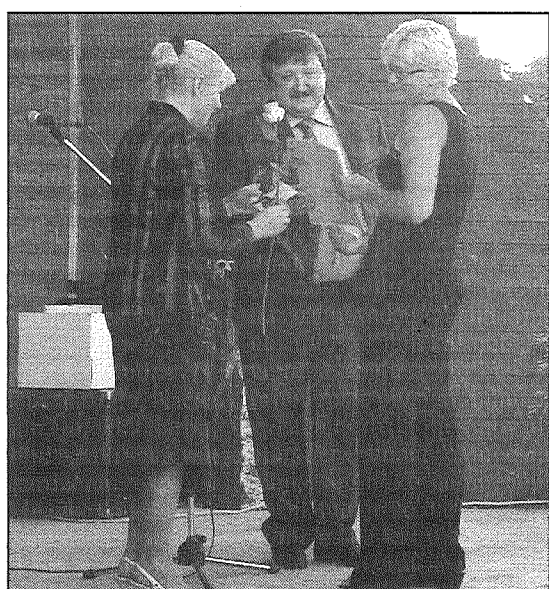
Saunas pagastā apbalvo sakoptāko sētu īpašniekus

Saunas pagasta Prikūļos 30. jūlija vakarā pulcējās daudzi pagasta iedzīvotāji, lai jau 31. gadu pēc kārtas cildinātu sakoptāko sētu īpašniekus, informē Preiļu novada domes sabiedrisko attiecību speciālists Jānis Vaivods.

Sogad konkursam pieteicās 26 dalībnieki, un žūrijai bija ļoti sarežģīts uzdevums noteikt labākos, jo katrā no pieteiktajiem īpašumiem bija ne tikai sakopts, bet arī ar kaut ko unikāls. Pat apkopotie rezultāti apliecināja, ka vērtējumi atšķiras tikai par dažiem punktiem. Sogad vērtēšanas komisija labākos noteica trīs kategorijās: sakoptākās piemājas saimniecības, sakoptākās zemnieku saimniecības un sakoptākās pagasta iestādes. Starp piemājas saimniecībām pirmā vieta — Zinaidas un Aivara Adamoviču saimniecībai «Dzirnavas», otrā vieta — Marijas un Aleksandra Ivbuļu saimniecībai «Zeltītes», trešā vieta — Veronikas Silvijas un Jāzepa Bogotā saimniecībai «Klintaines». Starp zemnieku saimniecībām pirmās trīs vietas sadalīja Līgas un Normunda Skuteļu saimniecība «Santa», Annas un Jāņa Griboniku saimniecība «Ozoli Gribinānos», Silvijas un Jāzepa Prikūļu saimniecība «Dadzīši». Pagasta iestāžu grupā abiem dalībniekiem — Salas un Priekuļu pamatskolām — bija vienāds punktu skaits, un abas dalīja pirmo vietu.

Īpaši ir jāuzteic arī sakoptības konkursa dalībnieki, kuri tajā ir piedalījušies jau daudzus gadus. Tā piemēram Monika un Jānis Kivlenieki sakoptākās sētas konkursā ir piedalījušies katru reizi.

Balvas dalībniekiem bija sarūpējusi pagasta pārvalde. Visi konkursa dalībnieki saņēma foto grāmatas ar konkursa dalībnieku īpašumu attēliem,

● Apbalvojumu saņem Zinaida Adamoviča (no labās). Centrā Saunas pagasta pārvaldes vadītājs Raimonds Rubins. Foto: J.Vaivods

ko, iespējams, varēs izmantot kā špiķeri un smelties jaunas idejas. Katras grupas labākie saņēma arī dāvanu kartes, bet visi pārējie, kuriem šoreiz nedaudz pietrūka līdz iekļūšanai starp trīs labākajiem, tika pieveicināšanas balvām.

Pēc svinīgās apbalvošanas līdz pat rītam visus klātesošos priecēja grupas «Patrioti Lg» un «Trīs vīri laivā».

Pieaug trūcīgo ģimeņu skaits

Lai arī pēdējo nedēļu laikā masu medijos tiek ziņots, ka bezdarba līmenis jūnijā ir samazinājies un šobrīd vērojama stabilitāte, darbs Preiļu novada sociālajā dienestā liecina par pretēju situāciju.

Apkopojot informāciju par 2010. gada pirmo pusgadu nākas secināt, ka trūcīgo ģimeņu skaits arvien pieaug, informē Preiļu novada sociālā dienesta vadītājs vietniece Anita Gāga.

Ja pagājušā gada attiecīgajā periodā sociālajā dienestā tika reģistrēti 201 trūcīgas ģimenes izvērtēšanas gadījums, tad līdz šī gada jūnijā beigām reģistrēti 448 šādi gadījumi. Turklāt, ja visa 2009. gada laikā par trūcīgām atzītas 232 ģimenes jeb 580 personas, tad šobrīd Preiļu novadā trūcīgas ģimenes statuss piešķirts 312 ģi-

menēm, kas kopumā ir 1292 personas. Līdz ar to ievērojami palielinājies sociālā dienesta darbinieku darba apjoms, un, ja iepriekšējos gados vasaras mēnešos bija vērojama apmeklētāju skaita samazināšanās, tad šobrīd daudz apmeklētāju ir ik dienas. Līdzās ierastajiem jautājumiem kā, piemēram, trūcīgās ģimenes statusa piešķiršana un pabalstu jautājumi, iedzīvotāji interesējas par iespēju saņemt AS «Latvenergo» elektrības norēķinu kartes, par iespēju saņemt izziņas atbrīvojumam no pacienta maksas un no pacienta līdzmaksājuma par zālēm un medicīnas precēm (ja ienākumi uz vienu ģimenes locekli pēdējo triju mēnešu laikā nepārsniedz Ls 120 vai Ls 150). Tāpat pieaugusi iedzīvotāju interese par iespēju saņemt sociālās aprūpes pakalpojumu pašvaldības pansionātā «Preiļi».

Līdz ar trūcīgo ģimeņu skaita pieaugumu, ievērojami pieaugusi arī Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā noteikto GMI pabalsta un dzīvokļa pabalsta apmēri. 2009. gada pirmajos sešos mēnešos GMI pabalsta nodrošināšanai izmaksāti gandrīz 16 tūkstoši latu un dzīvokļa pabalstam — 19 tūkstoši latu, šobrīd minētajiem pabalstiem attiecīgi izlietoti 41 tūkstotus un 37 tūkstotus latu. Apkopotā informācija liecina, ka GMI pabalsta izmaksas pieaugušas 2,6 reizes un dzīvokļa pabalsta izmaksas — gandrīz divas reizes.

Nemot vērā Nodarbinātības valsts aģentūras prognozi, ka, iespējams, jau septembrī atkal varēs novērot bezdarba pieaugumu, pieļaujams, ka arī sociālajā dienestā būs vērojams jaunu klientu pieplūdums un izmaksājamo pabalstu apmēru palielināšanās.

PVĢ skolotāju un skolēnu pieredzes apmaiņas brauciens uz Vāciju

Kopš 2008. gada 1. augusta Preiļu Valsts ģimnāzijā (PVĢ) darbojas Comenius daudzpusējās skolu partnerības projekts «Eiropas jauniešu forums».

Projektā aktīvi sadarbojas triju valstu skolas: Prestonas skola no Anglijas, Alberta Šveicera ģimnāzija no Vācijas pilsētas Hērtas un projekta koordinators — Preiļu Valsts ģimnāzija. Projekta ietvaros jaunieši no trim Eiropas skolām ne tikai debatē, analizē un salīdzina dažādas projekta partnerības valstīs aktuālas sociālās problēmas, bet arī piedāvā iespējamus problēmrisinājumus.

Divu gadu laikā ir izveidojusies ļoti cieša un radoša sadarbība, īpaši ar Alberta Šveicera ģimnāziju.

Kā informēja PVĢ skolotāja Anna Verza ģimnāzijas mājas lapā, projekta noslēgumā 15 Preiļu ģimnāzijas skolotāji un 18 jaunieši devās pieredzes apmaiņas braucienā uz projekta partnerības skolu Vācijā. Brauciena laikā bija iespēja iepazīties ar Bavārijas lielisko dabu un pilsētām, apskatīt vēsturiskās vietas, pilis, muzejus, vērot Ķelni no Doma augstumiem, apmeklēt Zentas Mauriņas un Konstantīna Raudives atdusas vietu Bad Krocingenē, pavizinā-

ties ar kuģi Strasbūrā, nogaršot Švarcvaldes ķiršu torti, Nirnbergas desinās un piparkūkas, un izjust Pasaules futbola čempionāta gaisotni Vācijā, īpaši pēc Vācijas uzvaras pār Angliju

«Eiropas jauniešu foruma» ietvaros partnerības skolas iesaistījās vēl vienā starptautiskā pasaules futbola čempionātam veltītā projektā «World Cup 2010». Šajā projektā darbojas 150 skolas no 37 pasaules valstīm, PVĢ bija vienīgā skola no Latvijas.

Vizītes laikā Alberta Šveicera ģimnāzijas preiļnieši iepazīs ar izglītības sistēmu Vācijā, tikās ar skolotājiem, dalījās pieredzē, apskatīja mācību kabinetus un, protams, satika savus draugus.

Piedaloties starptautiskajos projektos ir lieliska iespēja iepazīt citu valstu kultūru, tradīcijas, vēsturi, pilnveidot savas svešvalodu zināšanas un klātienē, tiekoties ar Eiropas Parlamenta deputātiem, vairāk uzzināt par Eiropas Savienību un piedāvātajām iespējām.

Ceram, ka tuvākajā laikā arī Vācija un Anglija pievienosies jau esošajam 13 valstu Skolēnu individuālo mobilitāšu tīklam un mūsu ģimnāzijas audzēkņiem būs iespēja iegūt stipendiju mācībām projekta partnerības skolās, atzina skolotāja.

Sadarbība ar biedrību «Eurika» turpinās

21. jūlijā Preiļu novada trūcīgās ģimenes atkārtoti apmeklēja biedrības «Eurika» dibinātāji, brāļi Oskars un Matīss Barkovski, informē Preiļu novada sociālā dienesta vadītājs vietniece Anita Gāga.

Tāpat kā mēneša sākumā, arī šajā apmeklējuma reizē ģimenēm tika nogādātas dažādas pārtikas preces. Šoreiz gan vairāk tika apmeklētās novada lauku teritorijās dzīvojošās ģimenes — Pelēču, Aizkalnes un Preiļu pagastos. Vairumam apmeklēto ģimeņu vienīgais ienākums ir valsts pabalsti, jo laukos algotu darbu ir grūti atrast. Dažas ģimenes dzīvo ļoti tālu no apdzīvotām vietām, kur būtu iespējams iegādāties ikdienai nepieciešamās preces, un biedrības

sarūpētā pārtika būs liels atbalsts ģimenes iztikai. Tāpat biedrības pārstāvji ziedoja drēbes, kuras nedēļas laikā tiks izsniegtas apmeklētājam Pelēču pagasta ģimenēm.

Sociālajā dienestā ar M. un O. Barkovski tika pārrunāta situācija sociālajā jomā Preiļu novadā — liels bija viesu pārsteigums, ka, salīdzinot ar 2007. gadu, šobrīd trūcīgo ģimeņu skaits novadā pieaudzis vairāk kā divas reizes.

Biedrības pārstāvji iespēju robežās arī turpmāk mēģinās apmeklēt ģimenes, kurām nepieciešama palīdzība, jo A/S Hanzas Maiznīca esot izteikusi vēlmi biedrībai «Eurika» ik nedēļu ziedot vairākus simtus klaipu maizes. Pārējās pārtikas preces brāļi sarūpējoši pašī.

Raiņa muzejs «Jasmuiža» aicina uz keramikas cepļa kurināšanu

13. augustā Raiņa muzejā «Jasmuiža» (Preiļu novads, Aizkalne) rekonstruētajā Andreja Paulāna darbnīcā Tautas lietišķās mākslas studijas «Rēzeknes apriņķa podnieki» keramikā ar saviem apdzīvotajiem māla traukiem papildīs cepļa un ap pusdienlaiku to iekurinās.

Solvita Brūvere, muzeja galvenā speciāliste, «Novadnieku» informēja, ka šoreiz galvenās atbildīgās par podu apdzīvotāšanu būs sievietes, māla meistares — Jolanta Dundenece, Olga Pauliņa un Anita Bernāne. Vai viņu darba rezultāts būs labāks kā vīriešu kurinātajā cepļī, par to varēs pārliecināties 14. augusta rīta pusē ap pulksten 11.00, kad notiks vēl karsto trauku izņemšana.

Tikās bijušā kolhoza darbinieki

Nostalgisku un gaišu sajūtu piepildīts 23. jūlija vakars bija daudziem vārkaviešiem — bijušā kolhoza «Vārkava» kādreizējiem darbiniekiem. Viņus uz kopā sanākšanu aicināja Vārkavas tautas nama vadītāja Elvira Āboliņa.

Ciemiņu uzņemšana bija saistīta ar to, ka bijusi kantora ēka pārtapusi jaunā veidolā un kalpo citām vajadzībām. Nams pagājušā gadsimta 30. gados bija celts kā slimnīca, un šāda plānojuma ēkas atrodas arī citviet Latgalē. Padomju laikos tajā bija ierīkots kantoris. Bet pašlaik pirmā stāva divās telpās izvietots Vārkavas novadpētniecības muzejs. Pārējās telpas atvēlētas sociālās palīdzības nodrošināšanai. Tajās varēs izmināt krīzes situācijās nonākušus iedzīvotājus. Savukārt ēkas otrajā stāvā iekārtota omulīga zāle kultūras dzīves norisēm.

Vārkavas novada domes sabiedrisko attiecību speciāliste Maija Praņevska pastāstīja, ka sarīkojuma viesi — bijušie kolhoza speciālisti — tika aicināti aplūkot ikvienu izremontēto telpu, atcerēties kādreizējo savu kabinetu iekārtojumu, dalīties atmiņās. Iz-

● Kādreizējā kolhoza «Vārkava» darbinieku saietā dalībnieki pie bijušā kantora ēkas.

skanēja gan jautri, gan skumji, gan aizkustinoši stāstījumi. Kādam te, vēl doktorāta laikos, dzimuši bērni, kāds te jokojot uz kolēģa krēsla nolīcis beigtu sesku un par to dabūjis pamatīgu brāzienu; cits sapulces laikā pēkšņi nokļuvis zem galda, jo jaunais

krēsls gadījies brāķis un salūzis; dažs labs, dodoties uz tiesu par kritušo teļu lielo skaitu, sadzēries tik daudz baldriāna pilienu, ka smējies un raudājis nevieta. Visas sieviešu kārtas pārstāves atcerējās, kā jaunākās kolēģes plakušas pie kantora logiem, kad pagalmā

iebraucis jaunais un izskatīgais grāmatvedis.

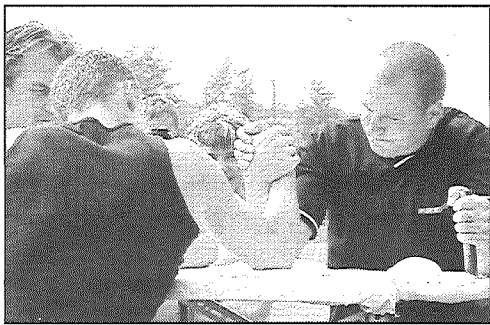
Atmiņu stāstu pietika visam vakaram, apliecinot, cik interesanta, neparastiem notikumiem bagāta darba dzīve šeit reiz pavadīta. Par šo dzīvi un darbu savā uzrunā pateicās Vārkavas pagasta pārval-

des vadītāja Inta Kivleniece, aicinot šādas tikšanās sarīkot ik gadus. Savukārt Vārkavas novada domes priekšsēdētāja Antra Vilcāne, iespējams, ir bijusi paši labākie daudzu pašreizējās vidējās paaudzes cilvēku dzīvē.

Protams, nostalgiju raisīja ne tikai atmiņas par darbu, bet arī jaunības atblāzma, tādēļ tikšanās dalībnieki tika aicināti uz koncertu «Cik skaistas ir vasaras nakts» Vārkavas estrādē. Pirmoreiz uz šīs skatuves uzstājās Vanagu vidējās paaudzes deju kopa, ar dziesmām un savu balsi aizkustināja Oļviņa Ernstsona, publiku smidināja Rožkalnu pagasta teātra duets — Aiga Vingre un Iveta Rokjāne, skatītāji aplaudēja Preiļu novada kultūras centra senioru vokālajam ansamblim «Kaļiņūška», Rožkalnu akordeonistiem Agrim Somam un Jāzepam Lazdānam, kuri gan šo, gan citu mūzikas instrumentu spēli apguvuši pašmācības ceļā. Tikšanās vadīja vietējās jauniešas — Guna Stubure un Elīna Cimbolīne. Vakara cieši kājas varēja izlocīt zaļumbālē, kurā spēlēja Dainis Skutelis.

Sporta svētki, spītējot karstumam

Jau vairākus gadus Vārkavas vidusskolas stadionā ik vasaru norisinās sporta svētki, ko organizē novada sporta metodiķi un vienlaikus vidusskolas sporta pedagogi — Edgars Vaivods un Staņislavs Stankevičs.

● Viri sacenšas armreslingā.

Ari šogad 25. jūlijā vietējie sportiskā dzīvesveida piekritēji sacentās gan tradicionālajos sporta veidos — volejbolā, strībolā, armreslingā, šautriņu mešanā, spēkavīru stafetēs, gan jaunrās stafetēs — «niršanā» ūdens vannā, šļūksnā pa saziepētu vaskadrānu, «formulā 1», kur par riteņiem kalpoja pašu naskās kājas, «zivtiņu ķeršanā», vasaras biatlonā, krusteniskajos lēcienos.

Jau ierasts, ka sporta svētkos iedzīvotāji piedalās veselām ģimenēm. Šoreiz par pašu mazāko dalībnieku izklaidi rūpējās Guntara Ormaņa radošā darbnīca. Viņa vadībā mazie veidoja katapultas, lika tajās konfektes un sacentās, kuram tās vistālāk aizlidos. Pēc tam arī paši sacentās «lidošanā», lēkājot pa batutu, ko svētkiem iznomāja Poplavsku ģimene. Atpūtas brīdī mazie varēja piedalīties zīmēšanas konkursā «Mans mīļākais sporta veids». Par šīm jaunajām un aizraujošajām nodarbībām bija gādājis Vārkavas novada kultūras centra vadītāja Ilga Pokšāne.

Pieaugušajiem sportistiem sacensības izvērtās ļoti sivas pašiem un aizraujošas skatītājiem. Volejbola spēlēšanai bija pieteikušās 12 komandas. Par uzvarētāju kļuva Artura Vaidera komanda. Strībolā sešu komandu konkurencē neuzvarama palika Ēvalda Vaivoda komanda. Spēkavīru stafetēs, kas bija veltītas Ginta Sparāna piemiņai, piedalījās 20 stiprinieki. Tajās visaugstāko rezultātu sasniedza Igors Lugovijs. Armreslingā nepārspējams bija Ervins Gribuška, savukārt šautriņu mešanā — Guntis Ceplis. Rekordu niršanā — 2,5 minūtes — uzstādīja Kārlis Vilcāns, «zivtiņu» ķeršanā vislabāk veicās Artūram Čeirānam, «formulā 1» — Mārim Ceplim. Par labākajiem zīmētājiem tika atziti Artūrs Čeirāns, Laura Vaivode, Andris Ločs, Sanita Ceple un Elizabete Maija Some.

Pasākuma rīkotāji — Edgars Vaivods un Staņislavs Stankevičs pateicās visiem svētku dalībniekiem par piedalīšanos un soliņa, ka gaidīs ciemos uz sporta svētkiem arī nākamgad.

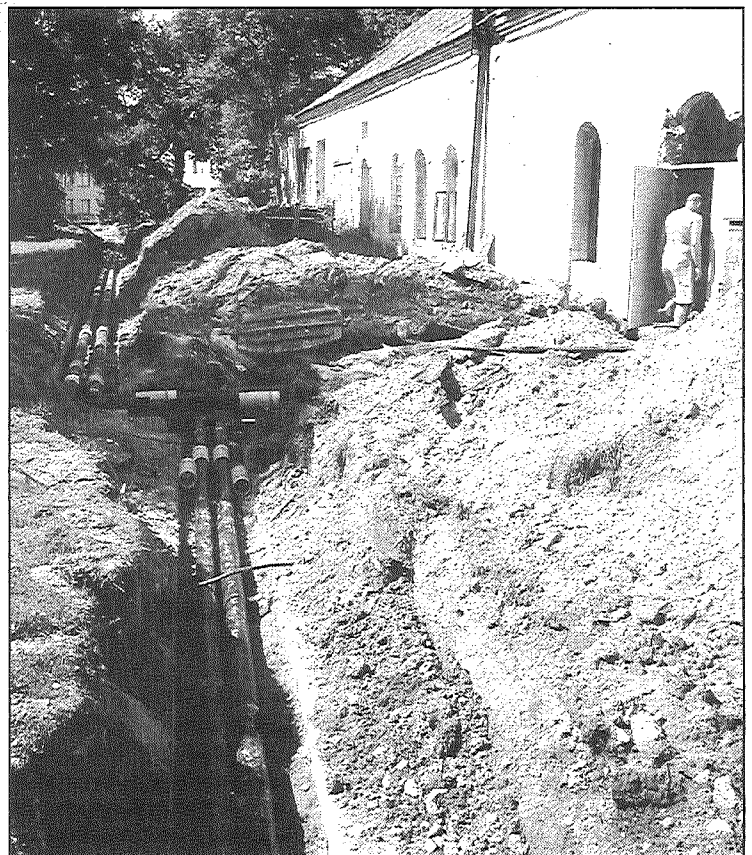
Vārkavas vidusskolas stadions (Vecvārkavā), kas tika uzbūvēts pirms pāris gadiem, un šajā laikā nemitīgi tiek uzlabots un pilnveidots, ir sertificēts. Tas kļuvis populārs un iecienīts ne tikai vietējo sportistu vidū. Tā iespējas sāk izmantot sporta cienītāji no tālākām Latvijas vietām. Pašlaik dažas vidusskolas telpas un stadions ir iznomāts Salaspils sporta skolai, kas te rīko savu vasaras nometni. 2011. gadā stadions taps arī pie Vārkavas pamatskolas (Vārkavā). Pašlaik te norisinās sagatavošanas priekšdarbi celtniecībai.

Vecvārkavā rekonstruē katlu māju un maina siltumtrasi

Vārkavas novada administratīvajā centrā — Vecvārkavā — norit katlu mājas rekonstrukcija un siltumtrases maiņa.

Katlu māja tika ierīkota bijušajā Vārkavas muižas stālā daļā pagājušā gadsimta septiņdesmito gadu beigās, kad uzcēla Vārkavas vidusskolu un dzīvojamo māju. Tolaik par kurināmo kalpoja ogles. 90. gadu sākumā par kurināmo sāka izmantot vietējos resursus — malku, līdz ar to malkas kurināšana ogleņ paredzētajos katlos kļuva nelietderīga un neizdevīga. Diennaktī, lai apsildītu trīs ēkas — Vārkavas muižas pili, Vārkavas vidusskolu un 12 dzīvokļu skolotāju māju — bija nepieciešami 5-8 kubikmetri malkas. Tādēļ tika pieņemts lēmums, ka daļa mērķdotācijas līdzekļu jeb «apvienošanās» nauda tiks izlieto diviem siltumapgādes efektīvātes uzlabošanas posmiem — katlu mājas renovācijai un siltumtrases maiņai. Bija paredzēts arī trešais posms — teritorijas labiekārtošana — laukuma bruģēšana pie katlu mājas, arī zem malkas novietnes, taču tika nolemts šo iespēju izmantot lietderīgāk, proti, uzklāt asfaltu stāvlaukumam pie pils, kas tuvāko divu mēnešu laikā arī būs īstenots.

Šobrīd katlu māja ir demontēti divi iepriekšējie ogļu katli un ievietots jauns malkas apkures katls ar augstu lietderības koeficientu (virs 80%) un 1 MW jaudu, izremontēta telpa, kur atrodas šis katls, kā arī kurinātājiem ir izveidotas mūsdienīgas prasībām atbilstošas telpas un ērtības — atpūtas istaba, duša un tualete. Ēkas daļai, kur atrodas katls, ir nomainīti logi un durvis, norit elektroinstalācijas nomaiņa, uzstādītas ugunsdrošības iekārtas, zibens-

● Norit katlu mājas rekonstrukcija Vecvārkavā.

novedēji. Arī jumtam bija nepieciešams neliels remonts. Te izliedzējās pašu spēkiem, iesaistot bezdarbniekus — stipendiātus. Skartas netiks vien katlu mājas ārējās sienas.

Siltumtrasi visā tās garumā atjaunoja 1994. gadā, 2004. gadā atjaunoja tikai vienu tās atzaru. Šoreiz siltumtrasi atkal maina no jauna, izmantojot vienu no šobrīd modernākajām tehnoloģijām — caurules novieto uz smilts spilvena. Tās metinot savieno un atliek vien veikt hidraulisko pārbaudi, aizbērt un iesēt zāli. Šim caurulēm vajadzētu kalpot 20–30 gadus.

Darbus veic SIA «Preiļu san-

tehnīks». Līdz augusta vidum tiem jābūt galā. Projekta izmaksas ir 70, 6 tūkstoši latu.

Novads kļūs par vēl vienu modernu, sakoptu, atjaunotu, pārveidotu objektu bagātāks. Vienlaikus ar katlu mājas rekonstrukciju Vecvārkavā novada citā malā — Rimicānos — noslēgusies stāvlaukuma un iebraucamā ceļa izbūve. Uz Rožkalnu pagasta pārvaldi, bibliotēku, kultūras namu, veikalu aizvijas bruģēti celiņi, ir soliņš atpūtai. Glītu un gaumīgu izskatu ir ieguvusi ēkas ieeja. Savukārt mašīnas turpmāk tiks novietotas uz asfaltēta laukuma.

Lappusi sagatavoja L.Rancāne

Latvija Briselē lūdz ātrāk veikt tiešmaksājumus

Briselē notikušajā Eiropas Savienības Lauksaimniecības un zivsaimniecības ministru padomes sēdē Latvijas pārstāvji nule darbu uzsākušajai Briseles prezidentūrai izteica lūgumu ātrāk veikt šī gada tiešmaksājumus Latvijas lauksaimniekiem.

Kā informē Zemkopības ministrijas preses un sabiedrisko attiecību nodaļas vadītāja vietniece Solveiga Lazovska, Eiropas Komisija tiek lūgta atļaut Latvijai ātrāk veikt avansa maksājumus par 2010. gada atbalsta pieteikumiem. Zemkopības ministrs Jānis Dūklavs uzskata, ka tas ir ļoti

nepieciešams, jo Latvijas lauksaimnieki joprojām izjūt ekonomiskās krīzes radītās finanšu grūtības. «Pēdējā gada zemās graudu pārdošanas cenas un mērenais piena pārdošanas cenu pieaugums nav devis pietiekamus tirgus ienākumus lauksaimniekiem, lai segtu iepriekšējos gadus radītos zaudējumus un nodrošinātu apgrozāmos līdzekļus lauksaimnieciskās darbības nodrošināšanai, kā arī joprojām lauksaimniekiem ir nopietnas grūtības iegūt finanšu resursus komercbankās apgrozāmajiem līdzekļiem. Arī laika apstākļi, īpaši bargā ziema un sekojošais atkusnis, ir radījuši grūtības lauksaimniekiem, jo daļa ziemāju

platību nepārziemoja un bija jāpārsēj, kas radīja papildu izdevumus,» teikts Latvijas lūguma tekstā. «Avansa maksājumi būtu labs atbalsts šodienas situācijā un ļautu lauksaimniekiem ātrāk nokārtot finanšu saistības,» par lūguma nepieciešamību pārliecināts J. Dūklavs.

Savukārt Beļģijas prezidentūra, iepazīstinot ar lauksaimniecības jautājumu virzību 2010. gada otrajā pusgadā, informē, ka plānots turpināt konsultācijas par kopējās lauksaimniecības politikas nākotni pēc 2013. gada. Tāpat darbs turpināsies arī ar Augsta līmeņa darba grupas piena jautājumos izstrādātā ziņojuma rekomendācijām.

Šī darba grupa tika izveidota 2009. gadā kā viens no Eiropas Komisijas rīcības pasākumiem saistībā ar nepieciešamību cīnīties ar piena nozares krīzes sekām un veidot stabilu, efektīvu un konkurētspējīgu piena nozari Eiropas Savienībā. Darba grupa ir apzinājusi un sagatavojusi virkni rekomendāciju piensaimniecības nozares stiprināšanai, piemēram, stabilizēt tirgu un ražotāju ienākumus, samazināt cenu svārstības un uzlabot tirgus pārredzamību. Sagatavotās rekomendācijas tiks nodotas Eiropas Komisijas vērtējumam un pēc tam sekojošu likumdošanas aktu projektu sagatavošanai.

ES dalībvalstīm būs tiesības lemt par ģenētiski modificētu kultūraugu audzēšanu savā teritorijā

13. jūlijā Eiropas Komisija (EK) atbalstīja priekšlikumu piešķirt dalībvalstīm tiesības lemt par ģenētiski modificētu (ĢM) kultūraugu audzēšanas ierobežojumu vai aizliegumu noteikšanu savā teritorijā. Priekšlikums sastāv no jaunām rekomendācijām ĢM kultūraugu līdzāspastāvēšanas nodrošināšanai un regulas projekta, kas groza esošo likumdošanu ĢMO jomā, informē Zemkopības ministrijas Preses un sabiedrisko attiecību nodaļas vadītāja vietniece Solveiga Lazovska.

Jaunās rekomendācijas sniedz lielākas tiesības dalībvalstīm, nosakot līdzāspastāvēšanas prasības savā teritorijā, ņemot vērā to reģionālās un nacionālās īpatnības. Regulas projekts paredz veikt grozījumus direktīvā 2001/18 par ĢMO izplatīšanu vidē un tirgū, ļaujot dalībvalstīm noteikt aizliegumus un ierobežojumus ĢM kultūraugu audzēšanai savā teritorijā. Jaunā iniciatīva nemainīs esošo ĢMO atļaujas izdošanas procedūru, kas arī turpmāk tiks balstīta uz zinātniskiem datiem, nodrošinot cilvēku un dzīvnieku veselības un vides aizsardzību.

Jaunās rekomendācijas aizstās pašlaik spēkā esošās 2003. gada rekomendācijas, kas nosaka vadlīnijas labas prakses un nacionālās stratēģijas izstrādei, lai nodrošinātu ĢM kultūraugu, konvencionā-

lo un bioloģisko kultūraugu līdzāspastāvēšanu. Esošo rekomendāciju galvenais mērķis ir noteikt tādas līdzāspastāvēšanas prasības, lai konvencionālajos un bioloģiskajos kultūraugos ĢM kultūraugu piejaukums nepārsniegtu pieļaujamo 0,9% sliekšni.

Pieredze, kas iegūta šo gadu laikā, rāda, ka ne vienmēr 0,9% robeža ir pietiekama, lai neradītu zaudējumus konvencionālo un bioloģisko kultūraugu audzētājiem, tā kā šiem tirgus dalībniekiem rodas zaudējumi pat gadījumos, kad ĢMO piejaukums ir zemāks par 0,9%.

Jaunās rekomendācijas nebūs juridiski saistošas, un dalībvalstis pašas varēs izlemt vai jaunās prasības iestrādāt nacionālajā likumdošanā. Rekomendācijas būs elastīgākas un ļaus dalībvalstīm no-

teikt līdzāspastāvēšanas prasības, kas nodrošinās zemāku ĢMO piejaukumu konvencionālajos un bioloģiskajos kultūraugos vai pat pilnībā ļaus izvairīties no tā. Jaunās rekomendācijas arī paredzēs, ka dalībvalstis varēs noteikt ĢMO brīvās zonas. Latvijas likumdošanā šobrīd ir iestrādāts mehānisms, kas ļauj pašvaldībām noteikt ĢMO brīvās zonas, taču šīs normas nav balstītas uz ES normatīvajiem aktiem.

Regulas projekts, kas veiks grozījumus direktīvā 2001/18, būs juridiski saistošs un ļaus dalībvalstīm noteikt ierobežojumus un aizliegumus ĢM kultūraugu audzēšanai, pamatojoties nevis uz zinātniskiem datiem un informāciju, kas skar cilvēku un dzīvnieku veselību vai vidi, bet balstoties uz citiem apsvērumiem, piemēram — sociālekonomiskajiem. Šis lēmums nebūs jāsaskaņo ar EK, bet dalībvalstij būs jāinformē pārējās dalībvalstis un EK mēnesi pirms attiecīgās normas pieņemšanas.

Regulas projekts tiks pieņemts koplēmuma procedūras ietvaros Eiropas Parlamentā un Padomē.

Platību maksājumu kritēriji jāpārskata

Kā informē Zemkopības ministrijas preses un sabiedrisko attiecību nodaļas speciālisti, zemkopības ministrs Jānis Dūklavs tikšanās laikā ar Vācijas Federālo partijas, lauksaimniecības un patērētāju aizsardzības ministri Ilzi Aignerī apmainījies viedokļiem par Eiropas Savienības Kopējo lauksaimniecības politiku pēc 2013. gada. Kāds ir mūsu ministra viedoklis?

J. Dūklavs uzsvēra, ka Latvijai būtiskākais ir tiešo maksājumu sistēmas pārskatīšana un to izlīdzināšana, atsakoties no līdz šim pastāvošajiem vēsturiskajiem sadales kritērijiem un principiem. Ministrs arī izteicis gandarījumu, ka ES vecās dalībvalstis ir gatavas debatēt par vienlīdzīgiem maksājumu principiem, kā arī izstrādāt jaunus nozares finansējuma kritērijus, kas būtu skaidri un saprotami.

To, ka maksājumu izlīdzināšana ir būtisks jautājums, atzina arī Vācijas lauksaimniecības ministre. Taču viņa arī norādīja, ka visām dalībvalstīm būs grūti vienoties par tiešmaksājumu vienlīdzīgiem kritērijiem. Vācija izsaka priekšlikumu, ka tās valstis, kuras tiešos maksājumus saņem virs vidējā līmeņa, varētu dalīties ar tām valstīm, kuras saņem vidējus maksājumus vai arī zem vidējā līmeņa (vidējais maksājumu līmenis ir 276 eiro par hektāru). Ministre arī norādīja, ka Vācija jau šobrīd pārkartojas uz atdalītajiem tiešajiem maksājumiem un, sākot ar 2014. gadu, lauksaimniecības maksājumu shēma darbosies pēc reģionālā principa.

Abu valstu ministri bija vienprātīgi, ka sarunās par Kopējās lauksaimniecības politikas nākotni jaunajām dalībvalstīm ir ļoti svarīgi rast kompromisu un veidot vienotu viedokli.

Līdz augusta beigām var pieteikties valsts atbalstam zivsaimniecībā

No 16. jūlija Lauku atbalsta dienests (LAD) uzsācis projektu iesniegumu pieņemšanu vairāku Zivju fonda pasākumu trešajā projektu iesniegumu iesniegšanas kārtā. Atbalsta pretendenti savus projektus atbalsta saņemšanai no Zivju fonda finanšu līdzekļiem varēs iesniegt līdz 29. augustam, informē Zemkopības ministrijas Preses un sabiedrisko attiecību nodaļas vadītāja vietniece Solveiga Lazovska.

Projektu iesniegumus pieņem zinātniskās pētniecības programmu finansēšanai un līdzdalībai starpvalstu sadarbībai zinātniskajos pētījumos zivsaimniecībā, izņemot tādu iesniegto programmu un pētījumu finansēšanai, kuri pretendē uz finansējuma saņemšanu no citu valsts vai Eiropas Savienības (ES) fondu finansējuma. Kopējais kārtai pieejamais atbalsta apmērs ir 6500 latu.

Tāpat iespējams pieteikties atbalstam zivju resursu pavairošanai un atražošanai publiskajās ūdenstīpēs un ūdenstīpēs, kurās zvejas tiesības pieder valstij, kā arī citās ūdenstīpēs, kas ir valsts vai pašvaldību īpašumā. Kopējais kārtai pieejamais atbalsta apmērs noteikts 15 000 latu apmērā.

Atbalsta pretendenti var arī pieteikties atbalstam zivju resursu

aizsardzības pasākumiem, ko veic valsts iestādes vai pašvaldības, kuru kompetencē ir zivju resursu aizsardzība (izņemot attiecīgās institūcijas kārtējos izdevumus). Kopējais kārtai pieejamais atbalsta apmērs — 8000 latu.

Projektu iesniegumus pieņem Lauku atbalsta dienestā, Rīgā, Republikas laukumā 2, 8.stāvā, 820.kabinētā, tālrunis 67027687.

Projekta iesnieguma veidlapa un informācija par projektu iesniegšanas kārtību pieejama LAD interneta mājas lapas www.lad.gov.lv sadaļā «Valsts atbalsts»/»Zivju fonds».

Lai Zivju fonda pasākumam «Zivju resursu pavairošana un atražošanas publiskajās ūdenstīpēs un ūdenstīpēs, kurās zvejas tiesības pieder valstij, kā arī citās ūdenstīpēs, kas ir valsts vai pašvaldību īpašumā» pieteiktie projekti nedublētu jau plānotās no valsts budžeta finansētās zivju ielaišanas, pirms projekta iesnieguma iesniegšanas LAD pretendentiem jāiepazīstas ar Zemkopības ministrijas interneta mājas lapas www.zm.gov.lv sadaļas «Zivsaimniecība» apakšsadaļā «Akvakultūra» ievietoto dokumentu «Plāns zivju mazuļu ielaišanai dabiskajās ūdenstīpēs Zivju resursu atražošanas valsts programmas izpildei 2010. gadā no Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskā institūta audzētāvam».

Magnija trūkums, čūlas un rūsa uz augiem

Dārzos un siltumnīcās augus apdraud dažādas slimības. Par daudzām no tām, piemēram, ābolu kraupi, neisto un isto mitras vai pelēko puvi jau esam rakstījuši. Soreiz par vairākām citām kaitēm.

Magnija trūkums

Magnija trūkuma gadījumā starp lapu dzīslām ir dzeltenī laukumi. Dzeltena var būt arī lapas ārmaļa. Dažkārt pēc hlorofila noārdīšanās dzeltenī laukumi kļūst sarkani vai brūni. Vispirms cieš vecākās lapas, jo, ja augs nesaņem pietiekami daudz magnija, tas no vecākajām lapām aizplūst uz jaunākajām.

Ja augi ir mēsloti ar minerālmēsliem, kas satur daudz kālija, magnija trūkuma pazīmes izpaužas ļoti drīz. Augi, augot augsnes, kurā ir daudz kālija, nespēj uzņemt magniju. Magnija trūkuma pazīmes var attīstīties arī tad, ja augus regulāri laista vai ir spēcīgas lietusskābes, jo tad magnijs izskalojas no augsnes.

Lietainā laikā augu lapotni ieteicams aplaistīt ar rūgto sāli. Desmit litros ūdens jāizšķīdina 150 – 200 grami sāls. Lai šķīdums pieliptu pie augu lapām un

pagūtu iesūkties augā, tam jāpievieno dažī pilieni šķidrā mazgāšanas līdzekļa. Turklāt tas tiks uzsūkt arī caur saknēm.

Čūlas

Lapu apakšpusē izveidojas daudzi kniepatatas galviņas lieluma izaugumi. Sākumā tie ir tāda paša krāsā kā lapas, bet pēc tam kļūst sausi un brūni. Čūlas veidojas, kad augi uzņem vairāk ūdens, nekā spēj izmantot.

Rezultātā dažu šūnu grupas uzbriest. Slimībai progresējot, tās uzbriest vēl vairāk, līdz pārplīst un pēc tam kļūst sausas un brūnas. Šo fizioloģisko traucējumu cēlonis parasti ir pārlietu bieža laistīšana vai pārāk mitra augsne, bet situāciju pasliktina arī vāja ventilācija un liels gaisa mitrums, jo tas paātrina ūdens uzņemšanu, bet samazina iztvaikošanu.

Svarīgi ir ierobežot augu laistīšanu vai pat uz laiku to vispār pārtraukt. Jāpilieliek arī visas puļes, lai uzlabotu gaisa cirkulāciju ap augiem, atverot siltumnīcas logus un ventilācijas lūkas un izretinot augus. Bojātās lapas nav jānorauj, jo tās nav infekciozas. Turklāt lapu aizvākšana vēl vairāk samazinātu auga iztvaikošanas virsmu.

Čūlas var uzņemties uz jebkura auga. Tomēr visjutīgākās ir pelargonijas, kamēlijas, eikalipti un sukulentī.

Rūsa

Rūsas sēnes visbiežāk uzbrūk lapotnei, bet dažkārt attīstās arī uz citām augu virszemes daļām. Infizētās lapas maina krāsu un nobirst.

Rūsas sporas parasti ir spilgti oranžas vai tumši brūnas. Uz rozēm dažkārt atšķirīgos laikos vērojamas dažādas sēnes attīstības stadijas. Vasaras sākumā rožu lapu apakšpusē ir spilgti oranžas sporas. Vasaras beigās attīstās tumši brūnas sēnes, kas pārziemo. Sporas var būt sagrupētas neregulāros plankumos vai gredzenveida riņķos, kādi ir, piemēram, pelargoniju rūtai.

Gaisa cirkulācijas uzlabošana var novērst rūsas sēņu savairošanos. Svarīgi ir arī noņemt rūsas bojātās lapas. Ja lieto minerālmēslus, kas satur daudz slāpekļa, kā arī pārmērīgi daudz kūtsmēslu vai dārza komposta, augiem veidojas sulīgi dzinumī, kas ir vairāk pakļauti rūsas sēņu iedarbībai, tāpēc no tā ir jāizvairās. Ja nepieciešams, var izsmidzināt piemērotu fungicīdu, piemēram, *penkocebu* vai *topāzu*.

Rudzātu speciālās internātpamatskolas audzēkņi Haldenas Sarkanā Krusta vasaras nometnē Norvēģijā

No 10. līdz 20. jūlijam Rudzātu speciālās internātpamatskolas audzēkņiem Leidei Garsilai, Kārlim Reinsonam, Alvim Kajurovam, Tamārai Rešetņakai, Sandim Jaškānam un skolotājiem Aijai Pumpurei un Zandai Spūlei-Vilcānei bija iespēja piedalīties Haldenas Sarkanā Krusta (SK) organizētajā projektā «Vasaras nometne» Norvēģijā.

Viesoties Aremarkas novada Kvernmoenā rudzātieši varēja, pateicoties Rudzātu speciālās internātpamatskolas skolotājas Aijas Pumpures sadarbībai ar Dzērbenes Sarkanā Krustu. Nometnē piedalījās arī Dzērbenes pamatskolas audzēkņi.

Vasaras nometnes programma bija ļoti spraiga un interesanta. Nometnes vietā Kvernmoenā bija iespēja peldēties, šaut ar pneimatisko šauteni, spēlēt kroketu, vizināties ar kvadraciklu, kanoe laiviņām, makšķerēt, sēņot, gatavot latviešu nacionālos ēdienus. Norvēģu draugiem ļoti iegaršojās mūsu iecienītie gaļas salāti.

Apceļojot Norvēģiju sākām ar Fredrikstenas cietokšņa apmeklējumu Haldenā. Tika piedāvātas spoku medības un Baltās dāmas meklēšana, muzeju apmeklējumi. Iepazīstoties ar Haldenas pilsētu, apmeklējām ostu, galveno ielu, lielveikalu. Rudzātu speciālās internātpamatskolas audzēkņi Sandis Jaškāns piedalījās radio intervijā Prīme 107,5 HALDEN 98,7 radiostacijā.

Nometnes dalībniekus apmeklēja Aremarkas ugunsdzēsēju komanda. Bērniem ļoti patika vizi-

nāties ugunsdzēsēju mašīnā un izmēģināt ugunsdzēsības aprīkojumu. Bērniem bija iespēja vērot, kā darbojas Haldenas kanāla slūžas, uzspēlēt mini golfu un apmeklēt Norvēģijas plašāko un populārāko mūzikas šovu «Allsang pa Grensen».

15. jūlijs bija svētku diena, jo Rudzātu speciālās internātpamatskolas audzēkņim Alvim Kajurovam palika 20 gadi. Haldenas SK vadītājs Svein Arne Hansens dāvāja Alvim futbola bumbu. Sveikt jubilāru ar torti bija ieradies arī Haldenas pilsētas mērs Per-Kristian Dahls. Mūs apmeklēja arī žurnāliste no laikraksta «Halden Arbeiderblad». Nākošās dienas ritā rakstu un skaistās fotogrāfijas no nometnes dzīves varējām aplūkot avīzē.

Pludmales jaukumus bērni varēja izbaudīt uz Kosterhavetas salas. Šī sala ir unikāla ar to, ka tajā ir tikai viena automašīna, kura pieder salas mēram. Pārējie cilvēki pārvietojas ar mopēdiem, kas aprīkoti ar kravas kastīti.

Spilgtākie iespaidi tika iegūti «Tusenfrud» atrakciju parkā. Savukārt pēdējā nometnes dienā mums bija iespēja apskatīt sav-

● Rudzātu speciālās skolas bērniem nometne Norvēģijā bija nenovērtējama pieredze un piedzīvojums.

vaļas alņus, kā arī nogaršot alņu gaļas desinā, uzspēlēt alņu rodeo un alņu ragu boulingu. Mājupceļā bērni apmeklēja motoru muzeju. Redzēja mopēdus, motociklus, motorzāģus, motorlaivu dzinējus, šujmašīnas, radio aparātus.

Nometnes noslēgumā kopīgiem spēkiem pašu rokām tika gatavoti vēja zvani no okeānā salasītajiem gliemežvākiem.

Norvēģu draugi šķīroties sko-

lai uzdāvināja jaunu fotokameru. Ar lielu nepacietību skolēni gaida augusta vidū, kad no Haldenas SK saņemsim mazlietu inventāru cilvēkiem ar kustību traucējumiem. Atvadijāties ar pārliecību, ka sadarbība ar Haldenas SK turpināsies. Uz jautājumu, kā mēs varam viņiem palīdzēt, viņi atbildēja: «Mums ļoti patīk jūsu skolas bērnu gatavotie koka suvenīri! Mēs esam gatavi no jums tos

pirkt, tādējādi dodot iespēju arī kaut ko nopelnīt!» Augusta vidū Haldenas SK vadītājs un vēl trīs SK darbinieki apmeklēs Latviju, kā arī Rudzātu speciālo internātpamatskolu, lai tiktos un pārrunātu sadarbības iespējas ar skolas direktoru Edgaru Vaivodu.

Z.Spūle-Vilcāne,
Rudzātu speciālās internātpamatskolas sporta skolotāja

Izstrādāti noteikumi par bērnu uzņemšanu internātskolā, uzņemšanu un atskaitīšanu speciālajā izglītības iestādē un speciālajā pirmsskolas izglītības grupā

Lai nodrošinātu bērnu veselības stāvoklim atbilstošas izglītības ieguvu un pilnveidotu kārtību, kādā notiek uzņemšana internātskolās, uzņemšana un atskaitīšana speciālajā izglītības iestādēs un speciālajā pirmsskolas izglītības grupās, Izglītības un zinātnes ministrija (IZM) izstrādājusi Ministru kabineta (MK) noteikumu projektu «Noteikumi par izglītojamo uzņemšanu internātskolā, uzņemšanu un atskaitīšanu speciālajā izglītības iestādē un speciālajā pirmsskolas izglītības grupā».

Kā informē Izglītības un zinātnes ministrijas Komunikācijas nodaļa, jaunā noteikumu projekta mērķis ir novērst bērnu nepamatotu uzņemšanu, uzturēšanu vai atskai-

tīšanu no speciālajām izglītības iestādēm un speciālajām pirmsskolas izglītības grupām. Lai nepieļautu situāciju, ka bērns obligātajā izglītības vecumā tiek atskaitīts no izglītības iestādes un neturpina iegūt pamatizglītību, noteikta kārtība, kas jāievēro izglītības iestādei, kad bērns pāriet mācīties no vienas izglītības iestādes uz citu.

Noteikta arī kārtība, kas nepieļauj līdz šim dažkārt istenoto praksi, ka bērns izglītības iestādē turpina izglītības iegūšanu nepamatoti ilgi. Noteikumu projekts paredz, ka gadījumos, kad bērnam konstatēta veselības stāvokļa uzlabošanās, vai, ja ir beidzies valsts vai pašvaldības pedagoģiski medicīniskās komisijas atzinumā norādītais speciālās izglītības apguves termiņš,

izglītības iestādei sadarbībā ar vecākiem jānodrošina bērna spēju, attīstības līmeņa un veselības stāvokļa atkārtota pārbaude valsts vai pašvaldības pedagoģiski medicīniskajā komisijā, izvērtējot iespējas bērnam turpināt izglītību atbilstošā izglītības programmā vispārējās izglītības iestādē.

Noteikumu projektā noteikts arī maksimāli pieļaujama bērnu skaits klasē un grupā speciālās izglītības iestādēs, kas bērniem ar speciālajām izglītības vajadzībām nodrošinās kvalitatīvu speciālās izglītības programmas apguvi.

Noteikumu projekta izstrādes laikā notikušas konsultācijas ar Speciālās izglītības darbinieku asociāciju, Latvijas izglītības vadītāju asociāciju, Latvijas Izglītības un

Zinātnes darbinieku arodbiedrību, kas atbalsta projekta tālāku virzību.

MK noteikumu projekts «Noteikumi par izglītojamo uzņemšanu internātskolā, uzņemšanu un atskaitīšanu speciālajā izglītības iestādē un speciālajā pirmsskolas izglītības grupā» 22. jūlijā izsludināts Valsts sekretāru sanāksmē un pēc saskaņošanas tiks virzīts apstiprināšanai MK. Pēc noteikumu apstiprināšanas spēku zaudēs pašreizējie MK 2001. gada 20. novembra noteikumi nr. 490 «Noteikumi par izglītojamo uzņemšanu internātskolā, speciālās izglītības iestādē un pirmsskolas izglītības iestādes speciālajā grupā un atskaitīšanu no speciālās izglītības iestādes un pirmsskolas izglītības iestādes speciālās grupas».

Stereotipi joprojām ir lielākais izaicinājums dzimumu līdztiesībai izglītībā Eiropā

Eiropas valstīs dzimumu atšķirības pastāv gan studiju virzienu izvēlē, gan mācību rezultātos. Lai gan gandrīz visās Eiropas valstīs ir vai tiek plānota dzimumu līdztiesības politika izglītības jomā, tomēr viens no lielākajiem šķēršļiem joprojām ir stereotipi par dzimumu lomām — šāds ir galvenais secinājums jūnijā publicētajā Eiropas Komisijas ziņojumā. Tā pamatā ir Eurydice tīkla apkopotā informācija par situāciju visās izglītības pakāpēs 29 valstīs (visās ES dalībvalstīs, izņemot Bulgāriju, kā arī Islandē, Lihtenšteinā un Norvēģijā), informē Ruta Mihaļovska, Valsts izglītības attīstības aģentūras Sabiedrisko attiecību speciāliste.

Ziņojumā secināts, ka reti kurā Eiropas valstī valdības iniciatīvas ir vērstas uz vecāku informēšanu par dzimumu līdztiesības jautājumiem un vecāku ciešanu iesaisti dzimumu līdztiesības veicināšanā izglītībā. Raksturīgi, ka meitenes parasti iegūst labā-

kus vērtējumus skolas noslēguma eksāmenos, savukārt zēni biežāk pārstāj apmeklēt skolu vai netiek pārcelti nākamajā klasē. Turklāt apmēram trešdaļā Eiropas izglītības sistēmu zēniem biežāk nav tik labu rezultātu lasīšanā, turpretim meitenes biežāk gūst zemākus sasniegumus matemātikā.

Daudzi jaunieši profesionālās izglītības un vispārējās vidējās izglītības iestādēs savas karjeras izvēli veic saskaņā ar joprojām iesīkstējušiem dzimumu lomu stereotipiem. Ziņojumā secināts, ka karjeras izglītība, kas tiek piedāvāta apmēram pusē Eiropas valstu, ir daudz biežāk orientēta uz meitenēm nekā zēniem un parasti atbalsta meiteņu izvēli par labu tehnoloģiju un dabas zinātņu karjerai. Lai gan ir ieviestas atsevišķas iniciatīvas un projekti, Eiropas valstīs nepastāv vispārējās nacionālās stratēģijas, kuras novērstu dzimumu stereotipus karjeras izvēlē un veicinātu zē-

niem domātas iniciatīvas.

Gandrīz visās pētījumā iekļautajās valstīs lielākā daļa studentu un augstskolu absolventu ir sievietes, un viņu skaits ir ļoti ievērojams izglītības, veselības un labklājības, humanitāro un mākslas zinātņu studiju jomās. Vīrieši pārsvarā studē inženierzinātnes, ražošanu un būvniecību.

Ziņojumā secināts, ka aptuveni divās trešdaļās valstu pastāv dzimumu līdztiesības politika augstākās izglītības jomā. Taču gandrīz visas šīs politikas iniciatīvas un projekti skar tikai sievietes. No otras puses, sievietes proporcija augstākās izglītības iestāžu pasniedzēju vidū samazinās ar katru akadēmiskās karjeras pakāpienu. Tomēr tikai aptuveni trešdaļā valstu isteno konkrētus pasākumus, lai risinātu šo problēmu — Austrijā, Beļģijas flāmu kopienā, Lielbritānijā, Nīderlandē, Norvēģijā, Vācijā un Zviedrijā.

Eiropas Izglītības, kultūras, daudzvalodī-

bas un jaunatnes lietu komisāre Andrula Vasilīu (*Androulla Vassiliou*) secina: «Izglītības sasniegumu saistība ar dzimumu pēdējos 50 gados ir piedzīvojusi lielas izmaiņas, un tagad atšķirības izpaužas daudz sarežģītākā veidā. Mūsu skolu personāls milzīgā pārsvarā ir sievietes, bet izglītības sistēmu vadību uzņēmušies galvenokārt vīrieši. Augstskolas absolvē vairāk sievietes, bet mācības skolās visvairāk un biežāk pamet tieši zēni. Jāsecina, ka dzimumu līdztiesības politikas pamatā ir dzimuma un izglītības rezultātu komplicēta saikne.»

Eurydice tīkls (www.eurydice.org) nodrošina informāciju un analītiskus pārskatus par Eiropas izglītības sistēmām un politiku. Tīklu koordinē un vada Eiropas Savienības Izglītības, audiovizuālo lietu un kultūras izpildāģentūra, kas koordinē publikāciju izstrādi un uztur datubāzes.

Publikācijas tulkojums latviešu valodā elektroniski būs pieejams rudenī.

Esiet uzmanīgi! Ūdeņi jau paņēmuši desmitiem dzīvību

lekšlietu ministrija un Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests (VUGD) aicina iedzīvotājus būt ļoti uzmanīgiem, atpūšoties gan uz ūdens, gad atrodoties pie tā, rūpējoties par savu un bērnu drošību, ievērojot elementāru piesardzību. Gandrīz ik dienas tiek saņemta informācija par traģiskiem nelaimes gadījumiem uz ūdens.

Ieteikumus, kas jāievēro, lai uz ūdens nenotiktu nelaime, sagatavojuši VUGD preses un sabiedrisko attiecību nodaļas vecākā inspektore Inese Veisa. Padomi ir ļoti vienkārši un visiem zināmi, tomēr bieži tiek aizmirsti. Atcerieties, ka katrs no tiem neievērošana ir prasījusi kāda cilvēka dzīvību.

✓ Nepazīstamā vietā uzreiz nedrīkst lēkt ūdenī! Ūdens tīlnes gultnē var būt akmeņi, nogrimuši asi priekšmeti, pret kuriem, lecot no augstuma, var gūt savainojumus.

✓ Ja esat pārkarsuši, ūdenī jāiet lēnām, lai nebūtu straujas ķermeņa temperatūras maiņas, jo var sākties krampji un sirds darbības problēmas.

✓ Peldēties alkohola reibumā ir ne mazāk riskanti kā vadīt automašīnu, jo sekas nav prognozējamas.

✓ Kad ūdenī atrodas bērns, pieaugušajam noteikti jābūt tu-

vumā un modram. Visdrošāk, ja pieaugušais atradīsies ūdenī starp krastu un dziļumu.

✓ Nav ieteicams doties peldēties vienam. Ja uz ūdens radīsies problēmas, līdzās nebūs neviena, kas ekstremālā situācijā varētu palīdzēt.

✓ Nepārvērtējiet savus spēkus! Ja iepriekšējā sezonā varējāt pārpeldēt upi, tas nenozīmē, ka fiziskā sagatavotība palikusi iepriekšējā.

✓ Ja esat iekļuvuši strauvē, jāsiglabā miers, jāpeld pa straumi un priekšu, cenšoties nokļūt tuvāk krastam.

✓ Peldēties stipra vēja vai negaisa laikā ir bīstami!

✓ Nakts nav labākais peldēšanas laiks, jo, aizpeldot tālu no krasta, var apjukt un zaudēt orientēšanās spējas.

✓ Pirms nodarboties ar kādu no ūdens sporta veidiem vai vizināties ar kādu no peldlīdzekļiem, neaizmirstiet uzvilkt glābšanas vesti.

✓ Ja pie mājas ir diķi, baseini, akas, tie jānorobežo tā, lai bērni vien paši klāt netiktu.

✓ Sliceņa glābšana var apdraudēt pašu glābēju, tādēļ jānovērtē situācija un savas iespējas. Sliceņu var glābt tikai cilvēks, kurš labi apguvis peldēšanas tehniku un zina paņēmienus, kā satvert cietušo un izvilkt krastā.

✓ Visdrošākā ir glābšana no krasta, nelaimē nonākušajam pa-

metot virvē iesietu glābšanas riņķi. Noderēs arī bumba vai citi peldoši priekšmeti.

✓ Nelaimes gadījumā nekaņējoties jāizsauc glābēji pa tālruni 112. Pēc iespējas precīzāk jānorāda nelaimes vietas koordinātes un piebraukšanas iespējas.

Uzmanību — ūdens motocikli

Pēdējos gados arvien vairāk ir gadījumu, kad cieš ūdens sporta veidu cienītāji. It īpaši bīstami var kļūt ūdens motocikli, ja tos vada pārdroši, neapdomīgi vai pat alkohola reibumā esoši cilvēki. Aizvadītajos gados bijuši gadījumi, kad bojā iet paši motociklisti, jo, braucamajam apgāzoties, vadītājs gūst traumas un nespēj izpeldēt krastā. Pārgalvīgie ūdens motociklisti apdraud arī tos cilvēkus, kuri peldas šajās ūdenstilpnēs.

Baisā pēdējo gadu statistika

VUGD speciālisti apkopojusi statistiku par pēdējos gados nosliukušajiem cilvēkiem valstī. Skaitļi liecina, ka tradicionāli bīstamākie mēneši ir maijs, jūnijs, jūlijs, augusts un septembris.

2006. gadā Latvijā glābēji no ūdeņiem izvilkuši pavisam 119 bojā gājušus cilvēkus vecumā virs 16 gadiem, kā arī deviņus bēr-

ņus. Maijā toreiz noslika septiņi pieaugušie, jūnijā — 20 pieaugušie un divi bērni, jūlijā — 37 pieaugušie un četri bērni, augustā — 11 pieaugušie un viens bērns, septembrī — 17 pieaugušie.

2007. gadā izvilkti pavisam 146 nosliukuši pieaugušie un 13 bērni. Tajā skaitā maijā — deviņi pieaugušie un pieci bērni, jūnijā — 33 pieaugušie, jūlijā — 13 pieaugušie, augustā — 21 pieaugušais un viens bērns, septembrī — astoņi pieaugušie.

2008. gadā glābēji izvilka pavisam 114 nosliukušus pieaugušos un divus bērnus. Tajā skaitā maijā — piecus pieaugušos un vienu bērnu, jūnijā — 20 pieaugušos, jūlijā — 19 pieaugušos, augustā — 14 pieaugušos, septembrī — četrus pieaugušos.

2009. gadā ar VUGD glābēju palīdzību no Latvijas ūdens tīlnēm izvilkti kopā 91 noslicis pieaugušais un septiņi bērni vecumā līdz 16 gadiem. Tajā skaitā maijā — 20 pieaugušie, jūnijā — 10 pieaugušie, jūlijā — 17 pieaugušie un četri bērni, augustā — 10 pieaugušie un divi bērni, bet septembrī — seši pieaugušie.

Šogad līdz 20. jūlijam apkopotā statistika liecina, ka glābēji no ūdens izvilkuši jau 84 nosliukušus cilvēkus, kas vecāki par 16 gadiem, un astoņus bērnus. Zīmīgi, ka bīstamā peldsezona šogad sākusies jau aprīlī, jo šajā mēnesī izvilkti 12 nosliukušie, maijā — 14

pieaugušie un četri bērni, jūnijā — 10 pieaugušie un viens bērns, bet divās jūlija dekādēs — 38 pieaugušie un viens bērns.

Drūmā statistika patiesībā ir daudz briesmīgāka, jo minētie skaitļi ataino tikai tos gadījumus, kuros ir strādājuši VUGD glābēji. Faktiskais nosliukušo cilvēku, it sevišķi bērnu, skaits ir lielāks, jo daudzus nosliukušos no ūdens izvelk klātesošie, un glābēji tādā gadījumā netiek izsaukti.

Preiļu diķis paņēmis dzīvību

Kā «Novadnieku» informē VUGD Latgales reģiona brigādes Preiļu daļas inspektors Ēriks Pastars, kāda jauna cilvēka dzīvību paņēmis arī Preiļu parka diķis. 22. jūlija vakarā, peldoties diķī pie dzirnavām, noslicis kāds 1979. gadā dzimis vīrietis. Viņš liķis ar Jēkabpils ūdenslīdzēju palīdzību tika atrasts un izvilts krastā tikai nākamās dienas rītā.

Inspektors arī pastāstīja, ka laikā, kad pie diķa vēl atradās glābēji, uz peldvietu atnākušas trīs septiņus līdz astoņus gadus vecas meitenes. Arī viņas vēlējās nopeldēties. Neviena pieaugušā meitenēm līdzī nav bijis, tāpēc visas aizsūtītas mājās.

Vecāki, atpauzieties! Neļaujiet bērniem vieniem pašiem peldēties! Sargājiet viņu dzīvības!

Sagatavoja L. Kirillova

Kož, lai aizstāvētos

● Pretčūsku seruma Latvijā pietiek, jo tas jāinjicē tikai smagos gadījumos

Ja jums ir iekodusi čūska, galvenais ir neuztraukties un cik iespējams mazāk kustināt cietušo ķermeņa daļu, jo inde izplatās pa asinsvadiem, saka zoologs Igors Caune.

Iepriekšējās brīvdienās vien čūskas sakodušas trīs cilvēkus, tostarp septiņgadīgu zēnu. Šogad Daugavpils reģionālajā slimnīcā ārstēti jau seši čūsku sakosti pacienti — trīsreiz vairāk nekā citus gadus visā sezonā. Latgales slimnīcas satraucoties, ka varētu pietrūkt pretindes seruma, bet Latvijas Infektoloģijas centra direktore Baiba Rozentāle apgalvo, ka bāzām nav pamata — serums Latvijā ir pietiekamā daudzumā un drīz tiks saņemta jauna partija.

Cilvēkiem un čūskām pašlaik ir ideāli apstākļi, lai sastaptos, — gan vieni, gan otras izgājuši saulē, karstumā un bauda vasaru, skaidro Latgales zoodārza direktors Mihails Pupiņš. «Mūslaikos, kad vairs netiek arts un pļauts agrākajos apmēros, kad vairs nelieto pesticīdus un herbicīdus, čūsku biotops — mežs un krūmāji — pietuvojušies cilvēku mājokļiem. Taču čūskas nav retums arī pilsētās. Daugavpilī ik vasaru ir pieci līdz desmit gadījumi, kad ķeram čūskas pie mājām vai ēkās. Divreiz esam čūskas ķēruši pat virtuvēs. Pērn odze kādā pirmā stāva dzīvoklī bija palidusi zem leduškapja. To, ka noticis kas ne labs, saimnieks nojauta naktī, iedams pameklēt ko ēdamu, —

uz viņu kāds dusmīgi šņāca,» atceras M. Pupiņš.

Latvijā varētu būt vairāki desmiti tūkstoši zalkšu, apmēram tikpat daudz odžu un ļoti nedaudz gludeno čūsku, kas sastopamas tikai Slīterē un Ķemeru, lēš Latvijas Universitātes Bioloģijas fakultātes lektors Andris Ceirāns. Tieš uzskatīts, ka zalkši vairāk apdzīvo Pierīgu, piejūru, Zemgali, odzes — vairāk Latvijas austrumu un ziemeļu daļu, taču patiesībā abas šīs čūskas ir sastopamas visā Latvijas teritorijā, jo, piemēram, Latgalē Demenē un Medumos ir vairākus simtus lielas zalkšu kolonijas, stāsta Mihails Pupiņš.

Cilvēks — nepatikams pārsteigums

Zoologs Igors Caune stāsta, ka gadījies kāju piebremzēt tikai sprīdi no odzes galvas — arī šī vienīgā Latvijas indīgā čūska kodis aiz bailēm tikai tad, ja nespēs aizbēgt un jutīsies apdraudēta. Sastapšanās ar cilvēku čūskai drīzāk ir ļoti nepatikams un nereti liktenīgs pārpratums. «Visas čūskas ir ļoti uzmanīgas un bailīgas, un jūs tai neesat vajadzīgs. Odze savu indi sargā un vispirms brīdina šņācot,» skaidro Igors Caune. «Arī nogalinot savu upuri, čūskas neizlaiž visu indi, jo tā zaudētu savu iespēju medīt. Ja inde ir izlaista pilnībā, tā atjaunojas apmēram divu nedēļu laikā.»

Tā kā odžu mammām drīz gai-

dāmas dzemdības, šīs čūskas pašlaik ir mazkustīgākas, emocionālākas un līdz ar to agresīvākas, brīdina Igors Caune. Mazie odzuleņi piedzimst jau ar indes zobīņiem.

Labāk neiet mežā vienam

Uz jautājumu, cik odzes inde ir letāla cilvēkam, nav viennozīmīgas atbildes, — katrā ziņā gadījumā, kad citādi vesels cilvēks mirst no čūskas indes, ir ļoti reti, komentē Igors Caune.

Saindēšanās un zāļu informācijas centra konsultante Inese Matule skaidro, ka tas, cik smaga būs organisma reakcija uz šo indi, ir atkarīgs no vairākiem apstākļiem. Ir būtiski, kur čūska iekodusi, — jo tuvāk galvai un sirds apvidum, jo bīstamāk. Arī augumā un svarā mazāks bērns indi pārdzīvos smagāk par pieaugušu tēvaini. Ir svarīgi arī, cik cilvēka organisms ir alergisks un jutīgs, bet to čūskas kodiena gadījumos ir grūti prognozēt. «Arī tad, ja cilvēka organisms pats spēj ar odzes indi tikt galā, sakostajam būtu jāatrodas medicīnu uzraudzībā vismaz 12 stundas,» iesaka Inese Matule.

Ja iekodusi odze, ir jābūt gatavam, ka koduma vieta ne tikai apsarks un piepamps, bet pēc 15–20 minūtēm var sekot sirds darbības traucējumi, galvas reibonis, elpošanas problēmas, var būt sliktā dūša, vemšana, caureja, stipra

svīšana. Ja cietušais nesaņem palīdzību, sākas vājums, sirds darbība un pulss palēninās. Tam ļoti smagos gadījumos var sekot nieru atteikšanās.

Taču ne katrā gadījumā cietušajam injicē pretčūsku serumu, jo tas bieži nav nepieciešams, uzsver Inese Matule. Eiropas čūsku pretindi Pastēra institūtā Francijā iegūst no zirgu asinīm, kuriem izraisa imunitāti pret čūsku indi, arvien palielinot tās devu, līdz izveidojas spēcīga antivielā. Tā kā tā ir cilvēka organismam sveša olbaltumviela, uz serumu arī var būt alergiska reakcija.

Latvijas Infektoloģijas centra direktore Baiba Rozentāle aģentūru BNS informē, ka Latvijā vienai sezonai pietiekot ar 20 līdz 30 devām šā seruma. Viņa norāda, ka kaimiņvalstīs — Lietuvā un Igaunijā — šo serumu neizmanto vispār. Pēc viņas teiktā, pašlaik medicīnas iestādēs visā valstī ir pieejamas 13 pretčūsku seruma ampulas un nesen beidzies iepirkums par vēl 50 seruma ampulu iegādi.

Inese Matule uzsver, ka šajā laikā, kad ir karsts un cilvēkiem ir paātrināta asinsrite, inde pa asinsvadiem izplatās straujāk, tāpēc iesaka pēc koduma iespējami mazāk kustēties. Ja mežā ir kāds ceļabiedrs, tad viņam būtu jābūt uzmanīgam, lai cietušo nogādātu līdz medicīnai, iespējami maz kustinot. Ja līdzbiedra nav, lēnā gaitā no meža jāizkļūst pašam. Koduma vietai vēlams uzlikt vēsā un tīra

ūdeni samitrinātu drāniņu. Vajag daudz dzert tīru ūdeni. Žņaugus likt mediķi jau sen neiesaka.

Jātur medīgs kaķis

Kas pasaulē mainītos, ja čūsku nebūtu? Pirmkārt, nevajag aizmirst, ka čūskas uz Zemes ir daudz senāk par cilvēkiem, atbild Mihails Pupiņš. Otrkārt, tās apguvušas vidi, ko citi dzīvnieki neaizņem, un tām ir sava noteikta vieta. Treškārt, Mihails Pupiņš atgādina, ka latviešu un pārējo Baltijas valstu kultūrā čūskām ir sevišķa nozīme, sevišķi zalkšiem, kuriem velūta pat ipaša zīme.

Ja čūsku nebūtu, tas liecinātu, ka mūsu daba ir iznīcināta un sagandēta, uzskata Rīgas Zooloģiskā dārza abinieku nodaļas vadītāja Ilze Duncē, piebilstot, ka čūskas iznīcina grauzējus. «Ja tuvu mā ir daudz čūsku, tātad tām ir daudz barības. Ja negribat, lai čūskas nāk pie mājām, ir jātur medīgs kaķis,» viņa iesaka.

Jebkurā gadījumā, sastopoties ar nepazīstamu čūsku, tā jāuztver kā indīga, brīdina Mihails Pupiņš. «Daugavpilī uz ielas tika atrasta sabraukta žņaudzējčūska, mežā ticis manīts trismetrīgs pitons, bet viens divmetrīgs atrasts kanalizācijā. Pat Maskavā redzēju, ka par dažiem dolāriem pārdod ļoti indīgās gjuržas mazuli. Cilvēku neprātība dzīvnieku izvēlē ir neiedomājama.»

No «Latvijas Avīze»

LUDZA

Kamēr būs valsts patrioti, tikmēr pastāvēs Zemessardze

Rēzeknē notika

2. Zemessardzes novada komandieru maiņas ceremonija, kad amatā stājās jaunais novada komandieris pulkvežleitnants Aivars Valeniks.

Karjeru Nacionālajos bruņotajos spēkos viņš sāka 1992. gadā Zemessardzes 32. Ludzas Kājnieku bataljonā. Dienējis arī Zemessardzes 3. Kājnieku brigādē un 2. Zemessardzes novadu štābā, bet kopš 2009. gada decembra līdz šī gada jūnijai vidum bija Provinču atjaunošanas vienības komandiera vietnieks Latvijas kontingenta sastāvā Afganistānā.

Pulkvežleitnants Aivars Valeniks absolvējis Latvijas Lauksaimniecības akadēmiju, bet militāro izglītību ieguvis Baltijas Aizsardzības koledžā. Vairākkārt saņēmis Valsts prezidenta, Ministru prezidenta, Aizsardzības ministra apbalvojumus un pateicības.

— Vai kļūt par karavīru ir jūsu sensenais sapnis?

— Katrs puika ir domājis par to, cik interesanti un aizraujoši būt karavīram. Savā laikā šādas domas bija arī man, — atceras pulkvežleitnants Aivars Valeniks.

— Taču ar laiku prioritātes tomēr mainījās, un es izvēlējos inženiera mehāniķa profesiju. Pēc Latvijas Lauksaimniecības akadēmijas beigšanas strādāju padomju saimniecībā «Mežvidi». Taču tad sākās juku laiki un mana specialitāte, tāpat kā daudzas citas, vairs nebija vajadzīga. Nācās visu sākt no jauna, meklēt darbu, realizēt sevi. 1991. gadā sāka veidoties Zemessardze, un es kopā ar daudziem Mežvidu puses puīšiem iestājos šajā organizācijā.

Tagad bieži jautā, kā bija tolaik. Tad nebija viegli, jo visu nācās veidot no jauna. Tagad redzu, ka daudz kas no tā, ko darījām un izlēmām tolaik, kļuvis par pamatu, pēc kā vadāmies šodien. No vienas puses, tagad dienestā ir vieglāk, jo ir pieņemta attiecīga

● Tādu Afganistānu — sniegotu un aukstu — reti kurš iedomājas. Taču karadarbība te notiek neatkarīgi no laika apstākļiem.

likumdošana, ir, pēc kā vadīties gan mācībās, gan dienesta gaitā, taču palielinājušās prasības gan pēc fiziskās, gan pēc militārās sagatavotības.

— Ko jums armija nozīmē tagad?

— Kad nodienēti jau 18 gadi, varam teikt, ka armija ir kļuvusi gan par manu darbu, gan par dzīvi. Protams, karavīrs ir cilvēks, kurš pakļaujas pavēlēm.

Uz tā turas armija. Man vieglāk ir tajā ziņā, ka esmu izgājis visus posmus — no rotas komandiera līdz pat novada komandierim. Tas nozīmē, ka zinu, kas notiek katrā vienībā, kādas grūtības, kādas problēmas, plusi un minusi.

Tagad, atrodoties novada komandiera amatā, es neesmu atklājis sev neko jaunu, iepriekš nezināmu, jo šo darbu pazīstu un domāju, ka tas man nesagādās grūtības no profesionālā viedokļa.

— Ar kādām īpašībām, jūsu prāt, ir jābūt apveltītam komandierim?

— Es uzskatu, ka, pirmām kārtām, komandierim jābūt ar līdera dotībām.

Otrkārt, jābūt pēc iespējas zino-

šākam un kompetentam, lai jebkurš padotais būtu drošs, ka komandieris saprot, par ko tiek runāts, ka komandieris ir lietas kursā, var ieteikt, palīdzēt.

Treškārt, jāprot uzturēt disciplīnu. Bez disciplīnas armija nav iedomājama. Man ir diezgan skarbs raksturs, nemāku izlikties vai laipot, saku taisnību, un ne vienmēr un ne visiem tā patīk. Komandierim jābūt prasīgam, bet taisnīgam.

Protams, armijā jābūt saliedētam, izglītotam personālsastāvam, kur viens uz otru var palūties. Gan zemessargi, gan karavīri jānodrošina ar ieročiem, ekipējumu un nemitīgi jāpilnveido viņu profesionālās spējas. To savukārt var panākt, piedaloties dažāda līmeņa mācībās, starptautiskās operācijās utt.

Tas, ka tagad armijā, tāpat kā visās valsts struktūrās, krasi samazināts finansējums, protams, negatīvi ietekmē armijas attīstību, rada problēmas ar kadriem. No armijas aiziet izglītoti, ziņoši virsnieki. Tā pašlaik 2. Zemessardzes novadā ir vakanti seši karavīru amati. Piecas no tām ir virsnieku

vakances.

— Jūs pavisam nesen atgriezāties no misijas Afganistānā. Kādi iespaidi?

— Tā ir ļoti savdabīga un skaista zeme. Afganistānā nebiju pirmo reizi. Pirms tam kopā ar Zemessardzes komandieri bijām apmeklējuši šo valsti, biju arī pirmsmisijas izlūkbraucienā. Afganistāna ir kontrastu zeme. Ja pilsētās, Kabulā ir jūtama 21. gadsimta elpa, tad aiz pilsētas robežām dzīve rit kā 1389. gadā (pēc vietējā kalendāra). Tiekoties ar dažādām augstām šīs valsts amatpersonām, redzēju, ka viņi ir ieinteresēti uzlabot situāciju savā valstī. Mieru vēlas arī parastie iedzīvotāji. Taču politiskā situācija gan pašā Afganistānā, gan tās kaimiņvalstīs ir ļoti sarežģīta.

Nereti masu saziņas līdzekļos dažāda ranga un dažādu valstu amatpersonas apgalvo, ka Afganistānā ir liela korupcija, kas bremzē valsts attīstību. Noteikti tā tas arī ir, taču man radās iespaids, ka korupcijas apmēri Latvijā ir lielāki nekā Afganistānā.

Afganistāna ir narkotiku audzētājvalsts. Taču ir arī provinces, kuras pašludinājušas sevi par brīvām no narkotikām. Tas ir izdevīgi finansiāli, jo šāds apvidus saņem diezgan iespaidīgu finansiālu palīdzību no citām valstīm.

Mans dienests ritēja Afganistānas ziemeļrietumu daļā, Fariabas provincē. Tur situācija ir mierīgāka nekā dienvidos. Kaut gan vietējie ir pārliecināti, ka līdz 80 procentiem talību pusē nostājušos kaujinieku, kuri uztur spriedzi gan dienvidu, gan arī citās provincēs, būtu iespējams atgriezt mierīgā dzīvē, ja tikai valstī būtu iespēja šos cilvēkus nodrošināt ar darbu, dot iztikas iespēju.

Mūsu vienības sastāvā bija norvēģi, latvieši, amerikāņi.

Mūsu galvenais uzdevums bija sadarbibā ar vietējo policiju, armiju un robežsardzi uzturēt kārtību un drošību Fariabas provincē. Tika apmācīti arī vietējie afgāņu ka-

ravīri, kas tika panākts mums pieejamo resursu ietvaros. Protams, dienests Afganistānā nav pastaiga. Te pastāvīgi ir apdraudējums, ko izjūt gan karavīri, gan vietējie iedzīvotāji.

— Kādas ir izjūtas, atgriežoties mājās?

— Protams, jaukas. Tagad mazliet jāiebrauc notiekošajā, jo seši mēneši pavadīti ārpus Latvijas. Bet pirms tam kopā ar sievu izmantosim rehabilitācijas iespējas un pavadīsim atvaļinājumu pie jūras. Es esmu karavīrs un esmu gatavs pildīt uzdevumus, taču ģimenei, mātei šis pusgads nebija no vieglākajiem. Esmu pateicīgs viņiem par pacietību un izturību.

— Kādu jūs Zemessardzi redzat nākotnē?

— Pašlaik runāt par nākotni ir ļoti nepateicīga nodarbe, jo īstenībā viss ir atkarīgs no ekonomiskās situācijas valstī. Būs finansējums — dzīvosim labāk un attīstīsimies. Taču karavīru un zemessargu aicinājums ir veikt savus pienākumus jebkuros apstākļos. Sarežģītā situācija valstī nav ietekmējusi Zemessardzi. Tāpat viri nāk uz mācībām, piedalās gan teorētisko, gan praktisko iemaņu apgūšanā. Bija laiks, kad par mācību apmeklējumiem zemessargi saņēma atlīdzību. Tagad tā vairs netiek darīts, taču mācību apmeklētība nav mazinājusies.

To, cik Latvijai nepieciešama Zemessardze, var pierādīt tikai ar darba rezultātiem. Ja zemessargi un karavīri būs pietiekami izglītoti, pietiekami profesionāli, viņi būs vajadzīgi. To pierāda arī misijas, dalība dažādās, arī starptautiskā mēroga mācībās. Zemessargi aktīvi piedalās dažādās meklēšanas, glābšanas operācijās, sniedz palīdzību dabas stihiju laikā.

Savukārt komandsastāva un instruktoru pienākums ir nodrošināt zemessargiem apmācību un izaugsmes iespējas.

«Ludzas Zeme»

BALVI

Nepietiek ar vienkāršu uznākšanu uz ceļa

Vasara ir laiks, kad daudzi nolemj apvienot savas sirdis gan Dieva, gan likuma priekšā. Neatņemama istu Latgales kāzu sastāvdaļa, protams, ir kāzu vērti.

Baltinavas novada iedzīvotāja Klinta Ločmele kāzu vērtus atceras jau no mazotnes. Tad viņa drīzāk bija šī notikuma novērotāja, kad aktivitātes organizēja vecāki un viņu draugi, bet pēdējos četrus gadus Klinta kopā ar saviem kaimiņiem kāzu vērtus organizē pati. Viņiem ir daži priekšnoteikumi, lai organizētu vērtus: pāris, kas precas, ir pazīstams, un kāzu svinības notiek novada robežās, jo ne visi var izbrīvēt laiku, lai dotos tālākā braucienā. Svarīgi, lai ierastā kāzu vērtu organizēšanas padomē ir sabraukusi uz lauku mājām no lielajām Latvijas pilsētām. Tikpat būtiska ir arī ideja. Klinta sa-

ka: «Mums ir svarīgi, lai kāzu vērtu pamatā būtu stāsts un oriģinālas idejas, kas nav pārņemtas no jau redzētiem priekšnesumiem.» Šis baltinaviešu kolektīvs katru vasaru cenšas noorganizēt vienus kāzu vērtus. Idejas tik tiešām ir aizraujošas. Reiz meitenes saģērbusās palagos un iejutušās indiešu ligavu tēlos, kuras visas ir pametis ligavainis, kas nu salaulāties ar citu. Citu gadu bijuši apsardzes firma «Eross», bet šovasar ģērbusies puķainos halātos un gumijas zābakos, kāzu vērtos meklējuši slaucēju, kura bijusi pazudusi no lielfermas kolektīva, jo tikai viņa, kas izrādījies ligava, varēja izslaukt īpaši šim pasākumam darinātu govī. Neilgi pirms kāzām visi sanāk kopā un tad, kad tiek noteikta galvenā ideja, kopīgiem spēkiem to attīsta, izdomā scenāriju, lai nekas nebūtu «pa roku galam». Lai kāzu vērti

būtu izdevušies, nepietiek ar vienkāršu uznākšanu uz ceļa. Svarīga ir izdoma un ieguldītais darbs. Piecpadsmit minūšu laikā vērtus nez vai godam izdosies izveidot. Pirms tam jāsaģērbas nepieciešamā atribūtika — tērpi, uzraksti u. tml. Šī gada vērtiem veidoju govī, ko darināja vizuālās mākslas skolotāja Indra Keiša.

Pēc Klintas domām, kāzu vērti liecina par sirsnību, atzinību un jautru sveicienu, kas padara krāšņāku gan jaunā pāra un kāzu viesu, gan vērtu veidotāju dzīvi. Viņa saka: «Domāju, tas ir patīkami, ja īpašo dienu skaistāku padara četri kāzu vērti, kā tas bija Naurim un Inesei, un vēl dažiem pazīstamiem pāriem.»

Klinta pati pabijusi apmēram 12 kāzās un novērojusi, ka tāda sasparašanās kāzu vērtu rīkošanā notiek pārsvarā Latgalē. Par vieniem no neparastākajiem kāzu

vērtiem viņa atzina redzētos šajā pavasarī — Anitas Ločmeles (Baltinavas dramatiskā kolektīva «Palādas» vadītājas un jestro lugu par Ontona un Anni autores) dēla Sandra un viņa sievas Daces kāzās. Aktieru trupa, kas jau vairākus gadus turpinājumus iestudē šo lugu, bija devušies iepriecināt savējos uz Vidzemi — labu gabalu no Baltinavas. Klinta stāsta: «Ideja bija tāda, ka Ontons bija pazaudējis savu Anni, ko meklēja. Viņam pat bija uzskates materiāls, kāda Anne izskatās. Protī, bilde ar gaismatānu un formīgu meiteni no kāda erotiskā žurnāla.»

Kā jau pieņemts, par vērtu rīkošanu no jaunā pāra saņem arī kādu pateicību, bet Klinta atzīst: «Protams, andeļšanās un kaulēšanās pieder pie kāzu vērtu procesa, bet mūsu draugu pulkam atalgojuma saņemšanai vairāk ir simboliska nozīme — kā zīme,

ka mūsu priekšnesums ir novērtēts. Gandarījumu sagādā tas, ja redzi atsaucību, smaidu un prieku jaunā pāra, vedēju un viesu acīs. Ir patīkami apzināties, ka pūles un centieni novērtēti, jo, lai izietu publikas priekšā un taisītu jokus, jāsaņem drosme. Tas, kas spēj sagādāt prieku citiem, dod pozitīvas enerģijas lādiņu arī sev!» Un patiešām šķiet, ka enerģijas trūkums Klintā nav jaušams. Darba dienas pavadot Rīgā, studējot Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātes Komunikācijas zinātnes doktorantūrā un drīzumā uzsākot darbu Latvijas Universitātes Sociālo un politisko pētījumu institūtā, bet nedēļas nogales pavadot Baltinavā, Klinta spēj padarīt gan savu, gan citu dzīvi patīkamu, interesantu un prieka pilnu ar pozitīvo attieksmi pret dzīvi.

«Vaduguns»

Cūkmens pie Preiļiem uzstāda jaunu ceļa zīmi

Kampanjas «Nemēslu ceļmalā!» ietvaros, cīnoties pret atkritumu kalniem ceļmalās, Cūkmens pie Preiļiem, uz P63 ceļa, virzienā uz Livāniem uzstādījis jaunu ceļa zīmi. Tā kalpos kā atgādinājums Preiļu iedzīvotājiem un pilsētas viesiem, ka mēslošana ceļmalā ir noziegums un par to pienākas no 50 līdz 500 latu liels naudas sods (Administratīvo pārkāpumu kodeksa 58. un 140. pants), informē Cūkmena sekretāre Ginta Bormane.

«Latvijā darbojas formula — jo vairāk braucēju, jo vairāk atkritumu. Preiļu novads ir plaši apdzīvots, un tam cauri ved daudz ceļu. Esmu novērojis, ka īpaši ceļmalas virzienā uz Rēzekni un Livāniem ir krietni piemēslots. Preiļu novada iedzīvotājiem un ciemiņiem ir jāņem vērā, ka tas grauj viņu reputāciju un pie šim ceļmalām manā melno punktu kartē parādās liels, rozā šņukurs,» kratot ar šķeltnadzi mēs-

lotājiem, uzsver Cūkmens.

Šogad Cūkmens kā aktuālākās problēmas izvirzījis un īpašu uzmanību pievērsis ceļmalu atkritumiem, jo autovadītāji ne tikai met mēslus ārā pa logiem, bet arī savus mājas atkritumus ved uz ceļmalu konteineriem.

Kopumā Latvijā tiks uzstādītas gandrīz 30 jaunās ceļa zīmes. A/s «Latvijas valsts meži» tīrības cīnītājs Cūkmens īpaši analizējis mašīnu plūsmu un autovadītāju mēslošanas paradumus, lai izvēlētos vislabāko zīmes atrašanās vietu.

Ceļa zīmes jau ir izvietotas arī pie Kuldīgas, Bauskas, Limbažiem, Cēsīm, Alūksnes, Madonas, Dobeles, Rēzeknes, Ogres, Pļaviņām, Jūrmalas un Tukuma.

Redakcijas komentārs

No attāluma nesalasāma, jo uz ceļa zīmes teksts ir pārāk maziem burtiem, bet garāmbraucot tekstu vairs nevar paspēt izlasīt, jo tā ir daudz. Rezultātā šī ceļazīme rada draudus satikmes drošībai, jo autovadītājam, lai izlasītu rak-

stīto, ir jāsamazina ātrums, traucējot transporta plūsmu. Otra iespēja, ātrumu nesamazinot, pūlēties saskatīt rakstīto, riskējot nepamanīt pretimbraucošās mašīnas. Tik kritiskas ir pirmās autovadītāju atsauksmes, kas jau ir centušies izlasīt Cūkmena ceļazīmes saturu. Vēl viena daļa braucēju par to nav likušies ne zinīs, sak, — vai maz tādu uzrakstu ceļmalās. Daži ierosina, ka labāka būtu ceļazīme ar Cūkmena rozīgo šņukuru un īsu uzrakstu «Nemēslol!»

Protams, mēslošana ceļmalās un netīrības radīšana ir slikta lieta. Tikai šoreiz šķiet, ka līdzekļi ceļazīmes gatavošanai izšķiesti velti. Un diezin, vai videonovērošana arī tiek veikta visa ceļa garumā.

POLICIJAS ZIŅAS

Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Preiļu iecirkni reģistrētie notikumi

Velosipēdisti brauc reibumā

Riteņbraucēji nereti vien nepadomā, ka ceļu satiksmes noteikumi attiecas arī uz viņiem un sēstas uz velosipēda *kunga prātā*. Braukšana uz velosipēda reibumā ir bīstama gan pašu velosipēdu braucēju dzīvībai, gan arī citiem satiksmes dalībniekiem.

21. jūlijā Livānos pieķerts kāds 1989. gadā dzimis jauniešs, kurš brauca ar velosipēdu 2,1 promiļu reibumā. Par notikušo sastādīts administratīvo pārkāpumu protokols.

26. jūlijā Livānos 1964. gadā dzimis vīrietis brauca ar velosipēdu 2,8 promiļu reibumā. Sastādīts administratīvais protokols.

30. jūlijā Livānos pieķerts 1967. gadā dzimis vīrietis, kurš brauca ar velosipēdu alkohola reibumā. Viņam konstatētas 2,4 promiļes. Sastādīts administratīvais protokols.

30. jūlijā Livānu novada Rudzātu pagastā, vadot velosipēdu 3,2 promiļu reibumā, pieķerts 1981. gadā dzimis vīrietis. Viņam sastādīts administratīvais protokols.

1. augustā Livānu novada Rožupē 1961. gadā dzimis vīrietis vadīja velosipēdu alkohola — 3,4 promiļu — reibumā. Sastādīts administratīvais protokols.

Atklāta nelegālo cigarešu uzglabāšana

21. jūlijā Preiļu novada Aizkalnes pagastā atklāts, ka 1938. gadā dzimis vīrietis savā dzīvesvietā uzglabāja 24 nelegālas izcelsmes cigarešu paciņas. Sastādīts administratīvais protokols.

22. jūlijā atklāts, ka deviņas paciņas nelegālas izcelsmes cigarešu uzglabāja arī kāda 1962. gadā dzimusi sieviete, kas tās centās pārdot Preiļos, Aglonas ielā. Sastādīts administratīvo pārkāpumu protokols.

Zādzības lauku mājās

21. jūlijā Aglonas novada Grāveru pagastā konstatētas divas zādzības no lauku viensētām. Nozagti saimniecības priekšmeti un nauda. Par notikušo uzskāts kriminālprocess. Noskaidrotas un aizturētas vainīgās personas — vietējie iedzīvotāji. Veicot izmeklēšanu, atklāts, ka viņi izdarījuši arī citas zādzības.

28. jūlijā Aglonas novada Kastuļinas pagastā no viensētas nozagti metāla izstrādājumi. Uzskāts kriminālprocess. Aizturētas trīs vainīgās personas.

29. jūlijā Vārkavas novadā no dzīvojamās mājas nozagta mūzikas un foto aparatūra. Uzskāts kriminālprocess.

Ūdeņi paņem dzīvības

22. jūlijā Preiļos, Preiļupes diķī

noslika 1979. gadā dzimis vīrietis.

26. jūlijā Vārkavas novadā piemājas diķī noslika 1936. gadā dzimis vīrietis.

30. jūlijā Livānos, Dubnas upē noslika 1970. gadā dzimis vīrietis.

1. augusta vakarā Riebiņu novada Gaļēnu pagastā diķī noslika 1971. gadā dzimis vīrietis.

Atklāts, ka lietotas psihotropās vielas

23. jūlijā konstatēts, ka krimināllietas ietvaros Preiļos aizturētais 1988. gadā dzimušais vīrietis ir lietojis psihotropās vielas. Sastādīts administratīvais protokols.

Zog elektriskos ganus un kabelus

24. jūlijā Livānos, Lāčplēša ielā tika konstatēta Lattelecom piederoša kabeļa zādzība. Tiek veikta lietas apstākļu noskaidrošana.

25. jūlijā Riebiņu novada Gaļēnu pagastā no lauka nozagts elektriskais gans un akumulators. Tiek veikta lietas apstākļu noskaidrošana.

1. augustā Livānu novada Rožupes pagastā no ganībām nozagts 1500 metrus garš elektriskā gana vads, akumulators un mietīņi. Tiek veikta apstākļu noskaidrošana.

Izdega estrāde

Naktī uz 25. jūliju izdega estrāde Riebiņu novada Riebiņos. Uzskāts kriminālprocess, tiek veikta izmeklēšana.

Kapos nozagtu bruģi gribēja pārdot

27. jūlijā Preiļu pilsētas kapos nozagti 40 bruģa ķieģeļi. Uzskāts kriminālprocess, vainīgā persona aizturēta. Zaglis bruģi gribējis pārdot.

Nozaga mantas un pārtiku

28. jūlijā Preiļos, Skolas ielā no dzīvojamās mājas nozagtas saimniecības lietas un pārtika. Uzskāts kriminālprocess, vainīgā persona aizturēta. Izmeklēšanas laikā noskaidrots, ka minētā persona tajā pašā laika periodā Preiļos jau paspēja piesavināties arī citas svešas mantas.

Dzērumā pie auto stūres

2. augustā Livānu novada Rudzātos administratīvais protokols sastādīts 1984. gadā dzimušam vīrietim, kurš vadīja vieglo automašīnu Opel alkohola reibumā. Viņam konstatētas 0,82 promiļes. Sastādīts administratīvais protokols.

Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Preiļu iecirkņa informācija

PREIĻU RAJONA TIESĀ

Preiļu rajona tiesā izskatīšanai noliktās sēdes augustā		
LAIKS	LIETAS DALĪBNIKĀI	LIETAS BŪTĪBA
5. augustā pulksten 10.00	Guntars Virsāitis	KL 260.p.3.d. — apsūdzēts par to, ka pārkāpa ceļu satiksmes noteikumus, izraisot ceļu satiksmes negadījumu, kura rezultātā nodarīja cietušajai miesas bojājumus
11. augustā pulksten 10.00	Natālija Maslova	KL 121.p. — apsūdzēta par to, ka izdarīja slepkavību, pārkāpjot nepieciešamās aizstāvēšanās robežas
16. augustā pulksten 10.00	Oļegs Radionovs	KL 125.p.1.d. — apsūdzēts par to, ka, būdams alkohola reibumā, tiši nodarīja miesas bojājumus, kas bīstami dzīvībai
17. augustā pulksten 10.00	Raitis Iesalnieks, Juris Oleksenko	KL 193.p.2.d. — apsūdzēti par to, ka nelikumīgi izmantoja svešu maksāšanas līdzekli
17. augustā pulksten 14.00	Valdis Sivickis	KL 180.p.1.d. — apsūdzēts par to, ka izdarīja zādzību nelielā apmērā
23. augustā pulksten 10.00	Vladimirs Židkovs	KL 231.p.2.d., 270.p. — apsūdzēts par to, ka izdarīja huligānismu, rupji traucēja sabiedrisko mieru, ignorējot vispāriņņemtas uzvedības normas
26. augustā pulksten 10.00	Zabars Tumaševičs	KL 180.p.2.d. — apsūdzēts par to, ka izdarīja svešas kustamas mantas slepenu nolaupišanu nelielā apmērā
26. augustā pulksten 14.00	Valērijs Čubrevičs	KL 180.p.1.d. — apsūdzēts par to, ka izdarīja zādzību nelielā apmērā
31. augustā pulksten 10.00	Dimpēra Čubreviča	KL 180.p.2.d. — apsūdzēta par to, ka izdarīja zādzību nelielā apmērā

Sagatavots pēc Preiļu rajona tiesas informācijas

Lappusi sagatavoja L. Kirillova un L. Rancāne

SLUDINĀJUMI, REKLĀMAS, NEKROLOGS

SIA AIBI iepērk liellopus, jaunlopus, aitas, zirgus, cūkas.
Labas cenas.
Tālr. 26142514, 20238990.

✓ PVC logi (6 kameru) par super cenu!
✓ Siltās ārdurvis tikai Ls 99.
Bezprocentu kredīts. Dāvanā moskītu tīkls.
Valmieras iela 2, Preiļi.
Tālr. 28673992.

Piektdien, 6. augustā, z/s «Mazputnēni» pārdo dažādas krāsas jaunputnus, pērļu vistas, dējējvistas (cena 1,20 Ls). Pilēnus un 2 ned. v. cāļus pēc pieteikuma. Līvānos 7.30, Rožupē 8.00, Rudzātos 8.20, Priekules 8.40, Sutros 9.10, Ančkinos 9.30, Vārkavā 9.50, Vecvārkavā 10.10, Pelēcos 10.40, Ārdavā 11.00, Aglonā 11.30, Rušonā 12.00, Aizkalnē 12.20, Preiļos 12.40, Riebiņos 13.10, Stabulniekos 13.30, Galēnos 13.50. Mob. tālr. 29219051.

Ātra un kvalitatīva mugurkaula un locītavu slimību ārstēšana.
Tālr. 26728477.

Pārdod bišu saimes un biškopības inventāru.
Tālr. 65344334.

Pārdod

MERCEDES BENZ C220 1997. g., D, TA līdz 21.07.11, pelēkā krāsā. Cena Ls 2400. Tālr. 29496661;
AUDI 80 (1,8 mono, 1989. g. izl., TA līdz 07.2011., Ls 550). T.28379606;
FORD EXPLORER (džips, pilnpiedziņas, cena pēc vienošanās). T.27526327;
OPEL OMEGA (2,5, dīzeļis, labā stāvoklī, kopts). T.29251805.

Sirsniņš paldies Preiļu Romas katoļu draudzes dekānam J.Steipiņam, dziedātājam, kaimiņiem, radiem, draugiem, kas sāpju brīdī bija mums līdzās, izvadot dēlu Valdi mūžībā.
Rubinu ģimene

JĀZEPS MAČĀNS

21.12.1928 – 25.07.2010

Klusi, mierīgi savās klusuma ieskautajās lauku mājās mūžībā aizgājis ilggadējs Līvānu 1. vidusskolas skolotājs, interesants, ar bagātu garīgo pasauli apveltīts cilvēks.

Jāzeps Mačāns dzimis Vārkavas pagasta Spūļu sādžā, pabeidzis Ančkinu pamatskolu, tad Preiļu 1. vidusskolu. Pēc vidusskolas beigšanas kādu laiku strādājis Daugavpili laikraksta «Latgales Balsis» redakcijā.

No 1954. gada Jāzeps Mačāns savu darba mūžu saista ar Līvānu 1. vidusskolu, kur, paralēli mācībām Daugavpils Pedagoģiskā institūta Filoloģijas fakultātē, mācīja svešvalodas, loģiku, psiholoģiju, rasēšanu. Lielāko profesionālā mūža daļu viņš bija darbmācības skolotājs. Līdztekus amata prasmēm savās mācību stundās viņš dalījās ar jauniešiem arī dzīves prasmēs. Interesants stāstītājs, apveltīts ar labu humora izjūtu, prasmīgs jokotājs — tādu atceras audzēkņi savu skolotāju.

Mierīgs, satīcīgs, draudzīgs, izpalīdzīgs, labs vēstures pārzinātājs, ar apbrīnojamu toleranci apveltīts, — tāds Jāzeps Mačāns bija kolēģis Līvānu 1. vidusskolas pedagogu kolektīvā, tāds viņš bija arī savā ģimenē.

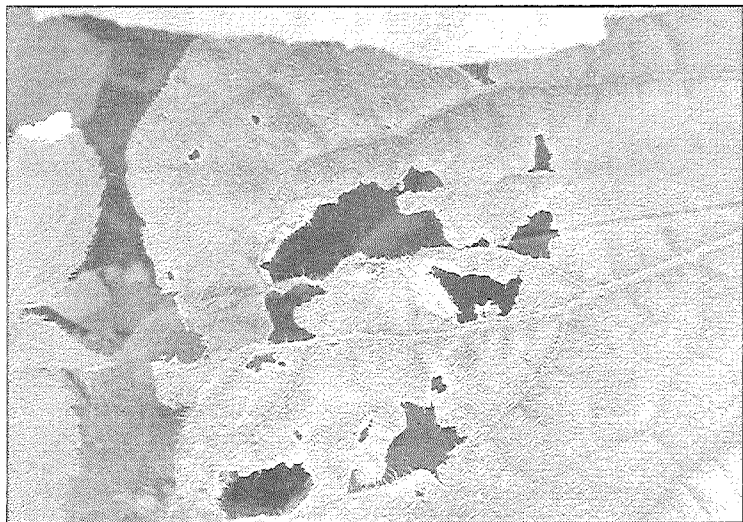
Brīvajos brīžos viņam ļoti patika ceļot. Kopā ar dzīvesbiedri un dēlu savā automašīnā apceļojis ne tikai Latviju, bet arī tālākas vietas.

Pēc aiziešanas pensijā skolotājs kopā ar dzīvesbiedri pārcēlās uz dzīvi laukos, tuvāk dabai, un dzīvoja lauku cilvēka dzīvi paša prasmīgajām rokām radītajā pasaulē, neaizmirstot priecāties par sauli, putniem un visu dzīvo sev apkārt.

Jāzeps Mačāna darbs skolēnu dzīvesprasmju veidošanā ir vērtīgs ieguldījums jaunatnes darbāudzīnāšanā. Viņa personības starojums liek dziļā cieņā noliekt galvas visiem, kas viņu pazinusi, un vēlēt kolēģim, draugam, labam cilvēkam — vieglas smiltis.

Līvānu 1. vidusskola

Kā cīnīties ar tīklērcēm?

● Tīklērcu bojājumi.

Par tīklērcu klātbūtni liecina tīmekļi zem lapām un starp tām. Telpās to parādīšanos veicina pārāk silts un sauss gaiss.

Lai ar tīklērcēm cīnītos, jāpalielina gaisa mitrums, bet ķīmiskie preparāti, dažādi aerosoli pret tīklērcēm jāmaina, jo tās ātri kļūst imūnas.

No tautas līdzekļiem visefektīvākais — apsmidzināt augu ar cukura šķīdumu (ēdamkarote uz glāzi ūdens). Cukurūdeni ielej pulverizatorā un uzpūš lapām ar no apakšpusēs. Tīklērcēm salīps

kājas, tās nevarēs paskriet un nobeigsies. Šo procedūru var atkārtot pēc desmit dienām. Taču jāatceras, ka cukura sirups traucē arī augam uzņemt skābekli, tāpēc tas vēlāk jānoskalo siltā ūdenī. Šī metode gan neiznīcinās oļiņas, bet 90% būs labs rezultāts.

Tīklērcē, ja ar to necinās, viegli pāriet arī uz citiem augiem. Kukaiņi mēdz būt visiem augiem, kas no āra tiek ienesti telpā. No vīstojājiem grieztajiem ziediem tiem ir tendence pārvietoties uz skaistajiem, zaļajiem, lekņajiem telpaugiem.

INTERESANTI

Visticamāk, ka viens no senākajiem cilvēka senču paradumiem attiecas uz zobu higiēnu.

Zinātnieki Amerikā rūpīgi pētīja 1,8 miljonus gadu vecas fosilijas, pamanījuši nedabiskas iedobes uz zobiem. Pētnieki domā, ka tās radušās tad, kad cilvēka senči ar zāles stiebrim tīrījuši zobu starpas. Taču šim pieņēmumam radušies kritiķi, kas vaicā, kāpēc līdzīgas iedobes nav atrodamas uz cilvēku zobiem mūsdienās.

Atliek secināt, ka pirms pāris miljoniem gadu mūsu senči par savu zobu higiēnu rūpējās daudz pamatīgāk nekā mēs.

DABA DZIEDĒ

Ja moka žagas, ēdiet mellenes...

Izrādās, pirmie apraksti par melleņu lietošanu parādījušies pirmajā gadsimtā pirms mūsu ēras. Senie druiņi tās pievienoja milas dzērienam kā dzimumaktivitāti stimulējošu līdzekli. Arī mūsdienu dakteri saka — ēdiet uz veselību, mellenes ir labas un veselīgas ogas.

Kas mellenei iekšā

Ārstniecībā izmanto gan ogas, gan lapas. Lapas gan vāc tikai ziedēšanas laikā, nogriežot lapotos dzinumus, žāvē ēnainā telpā ar caurvēju. Lapas satur līdz 20% miecvielu, glikozīdu, flavonīdu, tanīnu, askorbīnskābi un citas vielas.

Ogas satur cukurus (līdz 20%), organiskās skābes (aptuveni 7%), pektīnvielas, miecvielas (līdz 12%), gļotvielas, askorbīnskābi, karotīnus, B grupas vitamīnus, minerālvielas un citas bioloģiski aktīvas vielas.

Vērtīgas ir melleņu ogas žāvētā veidā. Žāvē, pakāpeniski paaugstinot temperatūru no 40 līdz 60 grādiem. Pieļaujama žāvēšana arī saulē. Pietiekami izžāvētas ogas ir melnā vai violeti melnā krāsā ar saldeni skābu, nedaudz saveldošu garšu, nekrāso rokas (atšķirībā no svaigām) un, saspiežot saujā, nesalīp.

Oga maza, bet labuma daudz

Mellenēm piemīt saveldoša, asinsradoša, pretiekaisuma, baktericīda, pretspazmatiska, urīnu, žulti dzenoša, gremošanu veicinoša, asiņošanu apturoša un vitamīnizējoša iedarbība. Mellenes uzlabo redzi, mazina sāpes, pazemina cukura līmeni, stimulē viel-

maiņu (mazina holesterīna līmeni asinīs) un spēcina organismu.

Ar neieskābušu biežpienu ogas ieteicamas bērniem un veciem cilvēkiem gremošanas traucējumu gadījumos, ja ir caureja. Svaigas ogas un žāvētu ogu novilkumu iesaka lietot akūtu un hronisku zarnu trakta saslimšanu gadījumā, kā arī pret rūgšanas un pūšanas procesiem zarnās.

Svaigas pārgatavojušās ogas, lietojot lielā daudzumā, var izraisīt caureju. Gastrīta, aizcietējumu un redzes pasliktināšanās gadījumos uzturā ieteicamas svaigas melleņu ogas pa 100 – 200 gramiem divas vai trīs reizes dienā. Sulu un novārījumu izmanto, ja ir dedzinoša sajūta kuņģī. Ogu sastāvā esošie flavonīdi un mirtilīns, neomirtilīns uzlabo redzi tumsā, acs asins cirkulāciju un novērš trombu rašanos. Tieši tāpēc mellenes ir obligāta ikdienas uztura deva lidotājiem.

Tautas medicīnā ogas iesaka pret žagām un cingu. Cukura diabēta sākumstadijā lieto melleņu, meža zemeņu sulu vienādās daļās

bez cukura glāzi dienā un melleņu lapas.

Nesen zinātnieki atklāja, ka mellenes uzlabo smadzeņu darbību. Arī kaulu locītavu saslimšanu un podagras gadījumā ieteicamas melleņu ogas un žāvētu ogu un lapu novārījums. Zināms, ka tautas medicīnā ogas lieto arī kā pretcērmju līdzekli.

Mellenēs ir daudz antioksidantu. Lietuvā, piemēram, tās izmanto kā simptomātisku un papildlīdzekli ļaundabīgo audzēju ārstēšanā.

Ārīgi melleņu ogas iesaka lietot, ja ir ekzēma, ādas iekaisumi, brūces, čūlas un citas ādas slimības. Atsevišķos gadījumos izmanto apdegumu, hemoroīdu, neirīta, reimatisma gadījumā un podagras sāpju mazināšanai.

Lapu novārījumu droši var izmantot mutes dobuma gļotādas un rīkles skalošanai, ja ir angīna un faringīts, kā arī kompresēm, ko liek uz mitrās ekzēmas un strutojošām čūlām.

Izmantoti preses un interneta materiāli